

ఎనిమిదవ తునుమము

సర్వ హక్కులు : ప్రకాశకురవి

పంచమ ముద్రణ : 1987

వెల : రు. 6.00

ముఖచిత్రము :

శ్రీ ఆమభవానంద స్వామిగారు

ప్రచురకు :

శ్రీ ఆమభవానంద గంధమాల

* బావల్లి - 522 101 గుంటూరు (జిల్లా)

* భీమునిపల్లి - 531 103 వికాఖ (జిల్లా)

పస్తావనము

‘మన శారదామాయి’ అను చిన్ని పొత్తమును, మన మాతాజీ బంధుమిత్రాది సంఘమును ద్యజించి, పూర్వాదర్శముల బ్రక్కనుంచి, మహోత్కృష్టాదర్శమును దన హృదయ ఫలకమున దీర్చి దిద్దుకొనుటకై 1958 లో వ్రాసికొని యుండెను. కాని ఆ పరమ పవిత్రమూర్తిని తన తృక్పథమున జిత్రించుకొని, ఆ దివ్యాభ్యాత్మికాదర్శమూర్తి మత్స్యమున దా నంతర్లీనమై ఏకత్వమునొందు మహదాదర్శమున అమితోత్సాహమున విషయముల గాలదన్ని, అతి పిన్నవయస్సున నీ యలౌకిక లోకమునకు దుమికిన మన మాతాజీ హృదయముగూడ నీ చిన్న రచనమున ననున్మూతమై ప్రస్ఫుటమై యొప్పుటచే మాతాజీ శారదామాయిల ఏకవ్యవస్వరూపముగ నీ గ్రంథ మలరారుచుండుటచే మా కెంతయో ఆనందముగలిగి, వీరి పరమ పవిత్రాదర్శములు సంఘమున కెంతయో యుపయుక్తమని విశ్వసించి, ఉత్సహించి 1958 న శ్రీ శారదా శతవార్షిక జయంతి సందర్భమున బకటించి యుంటిమి.

మా సంకల్పమున కనుగుణముగ నీ పుస్తకమును పత్రికలు, పండితులు, పామరులు, ఎల్లరును మోదమున స్వీకరించి కొనియాడి యుండిరి. ఈ యపూర్వాదర్శము అనేక పాఠక హృదయములలో నూత్నచైతన్యమును రగుల్కొల్పి మార్గదర్శక పుగుటయు నాశ్చర్యకరము కాదు.

మరల 'మన శారదామాయి' గ్రంథము పునర్ముద్రణ
మున బ్రహ్మేశ్వర, పూర్వ రూపమునగాక, నిసుమంతగ
వభివృద్ధి యవసరమనితోచి పెంచి వ్రాయబడినది. క్రమ
పరిణామ మెప్పుడును అభిలషణీయమును, అర్థోగ్యవంత
మును గదా : కాలగమనము వసుసరించి అధికతరోపయుక్త
ముగూడకావలయునుగదా :

అందుచే నీ 'మన శారదామాయి' యీ నూత్నమును
అందమును పవిత్రమును అయిన స్వరూపమున నెల్లర
కావందదాయకమై వారి వారి ఆధ్యాత్మిక జీవితములబాపటయై
విరాజిల్లుగాక అని ఆశించెదము. అందులకు పరమేశ్వరుడును
అశీర్వాదించి పోషించి పెంచునుగాక :

బాపట
21-8-80

అన్నయ్య

శ్యామలవర్మరూపిణీం దేవీం శ్యామలయోగ సమన్వయీమ్
శోకమోహవిదూరపాం శారదాం ప్రణమామ్యహమ్

© ལ་ ར་ ང་ འ་ ར་

To The Divine Mother

Were I a bit of thread,

I could be woven into your garment

And stay close to you

Were I a piece of leather,

I could be made into sandals

To protect your beloved feet.

Were I a mango,

You could eat me quickly - what joy!

But alas! I am not one of these,

Cecille Pomerene,

వొక దారపుప్రోగునై యుండినచో,

నీ వస్త్రమున వల్ల బడి యుండగలిగి

నీ కతి సన్నిహితముగ నుండగలను.

వొక చర్మఖండమునై యున్నచో,

పాదరక్షలుగ నేను గాగలిగి

నీ ప్రేయ చరణముల రక్షించి యుందును.

వొక మామిడి ఫలమునై యున్నచో,

నీవు వన్ను త్వరగ తినియుందువు - ఎంత ఆనందము :

కాని అకటా : నీవిలోనొక్కటి నే గాదుగదా :

సి సి లీ పో మ రీ న్,

పేమార్పణము

నా యాధ్యాత్మిక జీవిత విధానమునకు
కారణభూతయగు

మా

అమ్మ

మతి లుక్కు గున్నమ్మగా కి

ఉపోద్ఘాతము

మాతృత్వము లౌకికాలౌకికములవి ద్వివిధము, అందు లౌకిక మాతృత్వము తన నల్వరు బిడ్డలకు పరిమితమై యుండ, అలౌకిక మాతృత్వము, సంకుచితదూరమై, విశాలత్వము నొంది విశ్వవ్యాప్తమగును. లౌకిక మాతృత్వమున స్వార్థము అంతర్గతము. అలౌకిక మాతృత్వమున నిస్వార్థము గోచరము. మరియు అలౌకిక మాతృత్వము సాధనాదులచే లభ్యము. 'నాయమాత్మా బలహీనేన లభ్యః' ఆ యాత్మ బలహీనులకు అనగా సత్సంస్కార హీనులకు లభ్యము కాదనురీతి శ్రీపురుష తారతమ్యము శ్రుతులలో లేదు. పవిత్ర గురు సన్నిధిని, పవిత్రసాధనలచే బునీతమై, పవిత్ర ఆత్మ జ్ఞానముచే బివ్రతీభూతమైన శ్రీమూర్తి సర్వ ప్రపంచముచే 'అమ్మా' అని పిలువబడి జగద్వంద్య యగుట అలౌకిక మాతృత్వము నందలి రహస్యము.

పై విధముగ కుట్రగామమున జన్మించిన శ్రీ శారదా దేవి. పంచ వర్ష ప్రాయమున, సర్వసమన్వయమూర్తియు, పరమహంస చక్రవర్తియు, కామకాంచనవిజేతయు నగు శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని నామమాత్రపు వ్యావహారిక ధర్మ పత్నియై, ఆజన్మ బ్రహ్మచారిణియై, అనుభవసంపన్నయై, శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని చేతనే సాక్షాత్ జగన్నాథగా అర్చింపబడి, పవిత్ర మాతయై, సామాన్యులచేతనేగాక సన్యాసులచే నేటికిని పూజింపబడుచున్నది. ఆమె దివ్య జనని : నేటి శ్రీలోకమునకు ఆమె నర్వాదర్శము.

అట్టి మాతృమూర్తి దివ్య జీవిత విశేషముల దెలుపు
నీ 'మన శారదామాయి' నేడు ౯వ ముద్రణమును పొంది
వది. పర్వులు ఆమె నాహ్వానించి, ఆమె దివ్య బోధం
నాచరించి, అనందించెదముగాక :

ఇట్లు,

మా తాత

తాత శానం

వాహం తీ వ కైలాసే వైకుం వా న కర్మచిత్ ।
వసామి కింతు మర్ జ్ఞాని హృదయాంభోజ మధ్యమే॥

— దేవీ గీత. ౯. 18.

ఓం

శ్రీ మాతృదేవ్యై నమః

మన శారదామాయి

ప్రవేశము

శ్లో॥ పవిత్రం చరితం యస్యాః పవిత్రం జీవనం తథా
పవిత్రతా స్వరూపిత్యై తస్యై దేవ్యై నమో నమః॥

మన అర్హ సంస్కృతి సంకుచితగుణదూరమై, సకల
పద్మణ సుశోభితమై, విశాలమై, సర్వాదర్శకమై, సర్వ
పద్యయై వెలుగొందుచున్నది. ఆ దివ్య సంస్కృతి
షర్యవసాన పారమార్థిక సంపద పరంపరాగతమై, అవ
తారవరేణ్యుల, జగద్గురువుల, మహాపురుషుల, యోగినీ
మణుల, బ్రహ్మవాదినుల వెల్లువయై బ్రవహించి, ప్రపంచ
మును ముంచెత్తినది. అట్టి సర్వ భేద రహితమును, సకల

ద్వంద్వ విమూలమును అగు నా అద్వైతానందామృతమున
 త్రీ పురుష భేదమే లేదు. అందుచేతనే 'త్యాగే నైకే అమృ
 తత్త్వం' ఒక్క త్యాగముచేతనే అమృతత్త్వమని కైప
 ల్యము, 'బ్రహ్మచర్యాదేవ ప్రవ్రజేత్' బ్రహ్మచర్యము
 నుండియే సన్న్యసింపవలయును, 'యదేహరేవ విరజేత్
 రహరేవ ప్రవ్రజేత్' ఎపుడు వైరాగ్యముదయించునో
 అపుడే సన్న్యాసమును స్వీకరింపవలయునని నారద పరి
 వ్రాజకము, 'తత్పశ్యేత్ అగ్రయా బుద్ధిః సూయా
 సూమును సువిశితమగు బుద్ధిచే నా బ్రహ్మమును గాంఢ
 వలయునని ముండకము మున్నగు సువనిషత్ వాక్య
 సంఘమువలన, 'అభ్యాసవైరాగ్యాభ్యాం' అభ్యాస వైరా
 గ్యములచేతను, 'అభ్యాసేన లభ్యః' అభ్యాసముచే లభ్యము
 అను యోగసూత్ర వాక్యతత్వముందును, 'సత్వాత్ పంజా
 యతే జ్ఞానం' సత్వమువలననే జ్ఞానోద్భవమనియు,
 'తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా ఉపదేశ్యంతి
 తే జ్ఞానం ఉచ్ఛ్రాంత్యధర్మినః' ఆ జ్ఞానమును సాష్టాంగ
 వస్తుస్కత్తిగ్రామ, పువః పువః ప్రశ్నించుటచేతను, సేవ
 చేతను ఈ బ్రహ్మజ్ఞాలైన జ్ఞానులు ఉపదేశింపగలరు,
 గ్రహింపుము అను ౧ భగవత్ శాసకములందును, బ్రహ్మ
 సందముధాస్వాదనము చేయువాని అధికారి నియమే ష్యక్త
 మగుచున్నది కాని త్రీ పురుష భేద ప్రశంసయే అటు నగో
 చరము. బ్రహ్మముభూతికి వ వివరింపబడిన గుణ

యుక్తులగు స్త్రీలైనను అర్హులనియేగదా తాత్పర్యము! అయి
నను బ్రత్యేకముగ 'సర్వవర్ణాధికారశ్చ నారీణాం యోగ్య
ఏవ చ' సర్వవర్ణాధికారములు స్త్రీలకును యోగ్యములే
అని గౌతమీ తంత్ర శాస్త్రమును, 'పురాకల్పే కుమారీణాం
మాంజీ బంధనమిష్యతే। అధ్యాపనం చ వేదానాం సావిత్రి
వచనం తథా॥' పూర్వకాలమున బాలికలు ఉపనయన
సంస్కారము నొంది, అరణ్యవాసులగు మహర్షుల సన్ని
ధానమున బ్రహ్మచర్యము నవలంబించి, సావిత్రిమంత్ర
గ్రహణమునకును, వేదాధ్యయనమునకును నధికారులై
చెల్వొందియుండిరని యమస్మృతియు, నాధ్యాత్మిక పథ
మున పనితలకుగల యర్హతను వ్యక్తపరచుచున్నవి. అనగా
'సత్యం జ్ఞానం అనంతం బ్రహ్మ' సచ్చిదానందస్వరూప
మును, 'అదృశ్యమిదమవ్యవహరమమగ్రాహ్యలక్షణమచింత్య
మవ్యవచీత్యమేకాత్మప్రత్యయసారం ప్రపంచోపశమం
కాంతం శివం అద్వైతం' అను శ్రుతిరీతి నదృష్టత్వాది
యద్వైతపర్యంత ప్రపంచ వ్యతిరేక లక్షణములు గల నా
బ్రహ్మ స్వరూపమును, త్యాగప్రధానులై స్త్రీలునైతము
పొందనగుననియే శ్రుతి స్మృతి పురాణ తంత్ర శాస్త్రముల
దర్శర్యము. పై శ్రుతి స్మృతి వాక్యానుగుణ్యముగ నారీమ
తల్లులు వేదాధ్యయనము గావించియు, వండిత సభలందు
వేదాంత సింహములపూడ్కి వాదోపవాదముల నొనర్చియు,
'బ్రహ్మచర్యదీక్ష గై కొనియు, 'శ్లోణామపి ప్రాగ్వివాహద్వా

వైధవ్యాహర్ష్యం సన్నాసేఽధికారోఽస్తీతి దర్శితం। కేవల
 దిక్షాచర్యం మోక్షశాస్త్రశ్రవణం ఏకాంతే అత్మధ్యానం చ
 తాభిరపి కిర్తవ్యం। త్రిదండాదికం చ ధార్యం' వివాహ
 త్సూర్యముకాని, వైధవ్యానంతరముగాని శ్రీలకును సన్నాస
 సాధికారము కలదని దర్శితము. ఆ సన్నాస స్వీకరణ
 ముచే భిక్షుత్వము, మోక్షశాస్త్ర శ్రవణము, ఏకాంతమున
 నాత్మధ్యానము వారికిని చేయదగినవియే. మరియు త్రిదం
 డాదిక ధారణముగూడ కలదనియే మహాభారతమున మోక్ష
 ధర్మము పంచమరీతి బ్రహ్మచర్యమునుండియే విరాగ
 దమలై సన్నాసమును గ్రహించియు, గరిన తపోనియతిచే
 మనోపారిశుద్ధతను గడించియు, సమ్మనోగత నిర్మలత్వ
 ముచే జరామరణదూరమగు అమృతత్వమును, అనగా
 మోక్షసామ్రాజ్యమును, 'కేవలీ భావః కైవల్యః' అను
 యోగశాస్త్రమురీతి గైవల్యము బొంది, పరమానందాంబుధి
 నోలలాడుచూ, బ్రహ్మచమువకాదర్శులై, నేటికిని పండిత
 లోకముచే పేవోళ్ళ మతింపబడుచున్నారు.

వేద, దర్శన, పురాణ, ఇతిహాస కాలములోని
 కొందరు పవిత్రారత్నముల ప్రతిభలగూర్చి గ్రహింతము
 గాక, పకల వేదముల వర్ణ సహితముగా నధ్యయనము
 గావించి, తపస్వీనియై, బ్రహ్మవాదినియై, జనకుని సభా
 స్థలి యాజ్ఞావల్క్య మహర్షి సత్తముని నెదుర్కొని వాదించి

నది, అపరవిద్యా స్వరూపిణియైన గార్గీ. శేషలఘు వేద
జనమేగాక, సర్వ ప్రపంచమునకాధారమును అగు ఋగ్వే
దమున కొన్ని యాద్యులకుగూడ స్వయముగా మంత్ర
విద్యాతయై రాబిట్లెను, సన్నాసినియు, విదుషీమణియునైన
ఘోష నామక నరీరత్నము. అ - వాక్ నామి యువతీ
లరామయు ఋగ్వేద మంత్రకర్త. మరియు విశ్వవార
యమి తపస్విని స్వయమేగి యజ్ఞముల నొనరించినట్లు
ఋగ్వేదమున గోచరము. అంతియగాక 'గోధా ఘోషా
విశ్వవారా ఆపారోపనిషత్. బ్రహ్మజాయా జుహూర్నా
హగస్త్యస్య స్వసాదితిః। లోపాముద్రా చ నద్యశ్చ
యామీ నరీ చ శాశ్వతిః। శ్రీర్లాజ్ఞ సర్వరాజ్ఞీ వాక్ శ్రద్ధా
మేహ చ దక్షిణా। రాత్రిః సూర్యా చ సావిత్రి బ్రహ్మ
వాదిన్య చురీతాః।, గోధా, ఘోషా, విశ్వవార - మొదలగు
వారిని బ్రహ్మవాదినులుగా బృహద్దేవత వాకానినది.
బ్రహ్మవాదినులనగా 'ఉపనయనమగ్నింధనం వేదాధ్యయనం'
ఉపనయన, అగ్నికార్య, వేదాధ్యయనశీలురని హరీత ధర్మ
సూత్రములు నిర్వచించినవి. పై విధానమున వేదకాలమున
నింకెందరుగలరొగదా.

దర్శన కాలమున జూచినచో, ష ర్శనములలో
శ్వాదర్శన కర్త యగు గౌతమ మహర్షి పుంగవునకు
బార్యమే, శ్వాదర్శన ప్రదీపి యగు సుఖాల యను

సన్యాసిని ప్రవేశపెట్టెను. మరియు చాల్యముననే, చంచల
 గుఱు, బుద్ధుడగుతుల్యముగ తేజితమును, సశ్వరమును
 గుఱు. పవయ వాపనల చ్యుడించి, ఆధ్యాత్మిక స్థితు
 ముత్తమము వివేకముగ సమాధ్యపస్థల బొంద నిచ్చగించి,
 క్రొత్త చూపుల దీప్త తపోనిగ్మ జేరింగి, హృదయ
 పవిత్రతచే దాను గోచ సమాధిసంస్థితుల నార్జించి, తున్న
 మి యు ముఖ విమగ్నులును, సంసారపాశ బద్ధులను,
 మున్ముత్తినాయకలకు గీటకములవోలె నందుండు ప్రాపం
 చిక జీ ర ద్దుఃఖనిదంబులు తన చెవులకు ములుతులై
 సోక, విప్లవరయు, ప్రదేమమూర్తియును, గోణిక నాప
 యయు నగునా తపస్విని, ప్రపంచము నుద్ధరించుటకై
 యొక ముగ్ధుడవన మ బావించి, 'ప్రాజ్ఞమర్పయ సుతం
 ము' ప్రాజ్ఞుడై సుతుని అనగా ము నిమ్మని మహా
 క్షుద్ధుని బ్రార్థించి, తపమును తీ వతరమొనరించి, ఆ
 వచ్చు విరమేశ గుని మెప్పించెను. అంత వీశ్వరా
 యుగ పారముగ, వసువ భూభార నిర్వహణ సమర్థుడగు
 యా గుఱు, జమ్మ తాపనకురే సరిచుకొనిం యాక
 గుహ స్పృహ జేయతా తం చ వీక్ష్య తపసా గుఱి
 తాంగీం హతరం' అను పరంజలిచరిత వాక్యము పగిడి
 యామన బ్రహ్మతయు, పరిశుద్ధశీలయు, సాక్షాదీశ్వరి తాపే
 యుని సదా బావింపునదియు, దపముచే గృశీచూత శరీరయ
 మగునా గోణికమూర్తిని సంతోషస్వాంతుడై తిరికించి,

ప్రతిజ్ఞ

అ యోగిని వాస్కరచనకర్తవ్యప్రదానమునరింప, జలముల నంజలి గొనియుండ, నందు సూక్ష్మరూపమున బ్రవేశించి, శ్వాసమిడుకలమున ద్వాదశ పర్వప్రాచుర్యమున, అంజలి మండి సృష్టిస్థలి నవతరించెను. అమెయు నా రుమానుని పీడించి, సప్తపేమంబున గోళు లేర్పి, 'అంజలేః పతిత క్షతి పతంజలిః' అను వ్యుత్పత్తి ననుసరించి అంజలినుండి పడుటచే పతంజలి యని యా చలనమునకు నామమిడి, ప్రపంచోద్ధరణమునకై తన సకలానుజ్ఞతోడిని వివరించి, సాధనానుభవపూర్వమగు యోగచర్యమునకు నిర్మాతగా నతని హుమోదించెను, కాశ్మీరదేశమునగల గోసర్ప దేశీయయు, బ్రహ్మవిద్యా స్వరూపిణీయు నగు గోళికా నామక తపస్విని తిలకము.

మరియు బురాణకాలమున దిలకింప, నౌక రాజు చంద్రుని పుత్రియై, పసికనంబుననే పిషయలంపటముల చగుల్కొనకి, నరణ్యముల దపమాచరించి, బ్రహ్మసంధము నాస్వాదించి, అందు తస్మిన్ రైః, యోగధర్మానుష్ఠాతయై, 'అహిమనుచచార్తే కా సులభా నామ భిక్షుకీ' పరివ్రాజికయై, దేశసంచారమునక్రమమున సులభ నామకు ఒక పన్నాసిన, నిష్కామకర్మ రతుడును, రాజయోగియును, సుప్రసన్నుత సాంఖ్యశాస్త్రవేత్త యగు బంచశిఖా చామ్యుని శిష్యుడును, మిథిలాపురాధీశ్వరుడును, పేదాంతియు

వగు జనకునితో 'తై క్షౌచర్యాపదేశేన' క్షిజ్జటన సేవమున
దర్శించి, దర్శించి, ఆ రాజవరేణ్యుడచే బుజా సత్కా
రముల గొందినట్లు ముఖాహరతగ్రంథ తథసము. క్షే
యసంహార త్రీరత్నములు, ప్రాచీనకాలమున మన భారత
వర్షమున చరితము.

ముషభునివే స్థాపితమగు కై నమతమునగూడ , ల
సన్నాహ స్వీకరణము గానవచ్చుచున్నది. ఆ త్రీసన్నా
హములను విరివ్రాడితలనెడివారు. వర్ధమాన మహావీరుని
కాలమున కై నమతము మిక్కిలి అభివృద్ధి గాంచి, మహా
వీరుని శిష్యులలో విరివ్రాడితలు 36000 ఉండినట్లుగ
తరిత.

పై పరింపబడినట్లు కై నమతము నమాత్రమేకాక,
లోక దాథిల గాంచి, హృదయము చరింప, శాశ్వదానంద
మును తాను పొంది, ఆ యానందమున సర్వమానవాళి
మంప చీక్షగొని, అద్దానికై వికాల సామ్రాజ్యమును,
ముదువలి జవకుని, సవయవనవతి యగు భార్యను, పసి
బిడ్డను, పమిస్త సుఖములను విరిత్యడించి, 'సంగం
త్యక్త్యై ముఖం ప్రదేత్' సంగమును చ్యడించి, సుఖమును
బొందవలయునను అప్యోక్తి విధాన సర్వసంగముల ద్రోసి,
అరణ్యముల పసింది, ఆహార విద్రాదుల విస్మరించి, తీవ్ర

తపస్సు గావించి, బుద్ధత్వమును సాధించి, అహింసా జ్యోతిని వెలిగించిన బుద్ధభగవానుని బౌద్ధమతమునను అనేకమంది శ్రీసన్న్యాసినులు గోచరము. వీరు భిక్షువులైనందురు. మగధరాజు బింబిసారుని ధర్మపత్నియై, బుద్ధభగవానుని ముఖతః సాంసారిక దుఃఖముల శ్రవణము జేసి, హృదయము పరివర్తనము చెంది దిరాగ మంతురైన, భర్త యనుజ్ఞ గొని, సన్న్యాస స్వీకరణమొనరించి, బుద్ధుని శ్రయించి, బౌద్ధధర్మ పాలనము జేయుచు, బుద్ధుని అగ్ర శ్రావికలలో బ్రహ్మ ధర్మము వహించి, బుద్ధుని దక్షిణమున నాసీన యగు నర్హత బొంది, 'దక్షిణ హస్త శ్రావికగా' క్షేమ యను మహారాజు ప్రఖ్యాతి నొందెను. అట్లే శ్రావంతీ నగరమున, నొక ధనికునికి అతి పౌండర్యవతి యగు ఏకైక పుత్రికగా జన్మించి, ఆ సౌందర్యమును దిలకించి రాజాధిరాజులు ఆమెను వివాహమాడ ఆమె జనకుని చెంతకుఁ దెంచుటయు, ఒకనిఁబిల్చి వివాహము జేయ దదితరులు పోరాటముల మ్రగ్గుదురని ఆమె కండ్రి దీర్ఘముగ యోచించి, బౌద్ధ సంఘమున జేరి, విషయముల నతీతింప నామెకాజ్ఞ నిడుటయు, వంత నామె బుద్ధుని శరణు జొచ్చి, బౌద్ధమత ధర్మముల సక్రమరీతి నాచరించి, అగ్రశ్రావికయై, బుద్ధుని వామ పార్శ్వమున వాసీన యగు అధికారము నొంది, 'వామహస్త శ్రావిక'యై చెల్వొంది, తపస్సు గావించుకొనుచు, భిక్షుటనము జేయుచు

సుప్రభాటమై వెలుగొందినది ఉత్పలవర్ణ యను నొక
 వనితారత్నము. మరియు, నొక కొటిశ్వురుని ధర్మ
 పత్నియై, పితైక పుత్రుని మరణవేదనను భరింపజాలక
 బుద్ధుని జేరి, బిడ్డను బ్రతికేంపుమని బ్రార్థించెను. కాని
 మరణించినవారు తిరిగి జీవింతురా? అయినను భగవానుడు
 సర్వ ప్రపంచము నశ్వరమే యని బోధించు సుద్దేశమున
 నామెను వీక్షించి, 'అమ్మా, దుఃఖవిదూరమగు స్థలమున
 జేరెడు తిలల గొవి రమ్ము. వానిచే నీ బిడ్డను సజీవునిగ
 జేయగల' నని పలికి ఆమెను వెనుకకు బంపెను. ఆమెయు
 వల్లె యని ప్రతిగృహమున నీ విషయమును దెల్పుచు,
 వారిచే సర్వము దుఃఖమయముగా గ్రహించి, సర్వ మమ
 కారముల ద్రుంచి, 'ప్రేమతో జాయతీ శోకో ప్రేమతో
 జాయతీ భయం! ప్రేమతో విప్సముత్తస్స నత్ ధి శోకో
 కుతో భయం!' ప్రేమమండియే శోక భయములుత్పన్న
 ములు. ప్రేమమండి విముక్తుడగువానికి శోకములేదు. ఇక
 భయమెచ్చట? అను శ్రీ బుద్ధుడేవుని ఉపదేశసారమును
 హృదయమున బదిలపరచి, బౌద్ధమతావలంబినియై, భిక్ష
 జీయై, తనరివది కిసాగౌతమి యను నారీమణి. ఇంకను
 ఎందరో స్త్రీలిట్లు బౌద్ధమతమున నలరారియుండిరి.

ఈ విధమున బ్రాచీన కాలమునమాత్రమేగాక నాడు
 విక కాలమునగూడ దమ ధీశక్తిచేనేమి, తమ పవిత్ర తేజో

పుంజముచేనేమి, పెక్కండు వనితామణులు సమస్త ప్రపంచమును ప్రకాశితమొనర్చుట విదితము. 'తన్యతే విస్తార్యతే అనేనేతి తంత్రం' రక్షించు జ్ఞానమును వ్యాపింప జేయునది తంత్రము అను వ్యుత్పత్తి విధానమున, నట్టి అపవదినాలుగు తంత్ర శాస్త్రముల సారమును గ్రహించి, పాఠించి, అనుభవించి, దానిని లోకమున జాటుటకు సర్వ శక్తి యగు కాళికాదేవి యాజ్ఞను గొని, సర్వ ప్రదేశముల గ్రుమ్మరుచు, దక్షిణేశ్వరమున కేతెంచి, బ్రహ్మచర్యవ్రత విష్టాగరించును, లోకమాన్యుండును, జేతేంద్రియండును, పరమహంస చక్రవర్తియు, గామకాంచనాతీతుండును, అగు శ్రీ రామకృష్ణ దేవునకుపదేష్టయై, తంత్రార్థముల బోధించి, వైష్ణవచరణ గౌరీపండితాది మహావిద్వాంసులుగరి సభారంగముల, శ్రీరామకృష్ణుడవతారత్రేష్ఠుడని పిలెత్తి చాటి, వేదాంత పతాక నెగురవైచినది యోగినియు, వాన్మ్యాపినియు నగు భైరవీబ్రాహ్మణీ గిరి. మరియు శిఖర్ నివాసి యగు చటాపాధ్యాయ, గిరిబాలల గర్భవాసమున జన్మించి, సకల కళాయుక్తుడగు శ్రీకృష్ణభగవానుని శ్లోదైవముగ నెంచిన మృడాని యను బాలిక, పసితనము మండియే అంతరమున అవ్యక్త సంస్కారములు మొలకవెత్త, 'అధ్యాత్మవిద్యా విద్యానాం' అను గీతోక్తివిధాన ఆధ్యాత్మిక విద్యను ఉత్తమముగా బరిగణించి, త్యాగమభివృద్ధి చెంద, ద్వాదశవర్ష ప్రాయమున వివాహము నొల్లక,

‘విషిణ్యంతి చర్మంత్రీయాజీతి విషయాః’ ఇంద్రియముల బంధించునవి విషయములు అనురీతి ‘విషసర్పంబుల గొగిలింపలిది’ యనునట్లు విషయసుఖములకాంక్షక, శాశ్వతానందమున విహరింపగోరి, గృహము బాసి, యరణ్యముల గ్రుమ్మరి, తపంబొనర్చి, సన్న్యాసాశ్రమమును స్వీకరించి, సర్వశక్తి స్వరూపిణి యగు పార్వతీదేవి శక్తి పామర్యముల గ్రహించినదో యనునట్లు ‘గౌరీమాయి’ యను నూత్న నామమును అలంకిరించి, యితవదియైదవ వత్సరప్రాయమున శ్రీరామకృష్ణ నాశ్రయించి, శ్రీశారదామాయి నన్నిదానమున వసించియుండఁచు, శ్రీ శారదామాయినే యాదర్శముగ స్వీకరించి, యామె పేర ‘శ్రీశారదేశ్వరీ ఆశ్రమము’ అను నొక స్త్రీల మఠమును కలకత్తా నగరమున స్థాపించి, అందు అనేక స్త్రీలకు విద్యాక్షణముల నొసంగి, సన్న్యాసమును నైకము నిడుచు, స్త్రీయధికారమును ఆమె లోకమునకు వెల్లడించెను. ఆశ్రమ స్థాపనమే కాక, ఆమె దేశముల దుర్యటించుచు, ఉపన్యాసముల నొసంగుచు, సుప్రఖ్యాతి గడించినది.

ఆమె భైరవస్థైర్యములకును, ద్యాగమునకును, బివిత్రతకును మెచ్చి, అనందించిన శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస దేవుడు, తాను ఏ భక్తుని గృహమునకు వెడలినను తన వెంట శ్రీ గౌరీమాయిని దోడ్కొని అనుగుచుండెడి

వాడు, అంతియగాక 'గౌరీమాయి యీ విభముగా వచ్చింది' దని, ఆమె వాక్యముల దన ప్రసంగముల బ్రహ్మణ్యములుగ నుదహరించువాడు. ఆమెనుగూర్చి If a woman becomes a Sanyasini she is no longer remains a woman ఒక స్త్రీ సన్యాసిని అవుతుందో, ఆమె స్త్రీత్వక్తి కారవి సగర్వముగ బలికెడినాడు. శ్రీ శారదామాయియు గౌరీమాయి నత్యధికముగ ప్రేమించుచు, ఆమె ఒకప్పుడు వ్యక్తార్థములకు సలహాల నొసంగుచు, సన్యాసమును గూర్చిన ప్రసంగమున 'గౌర్దాసిని ఉదాహరణముగ గ్రహించు. ఆమె స్త్రీయాః ఆమె పురుషుడు. ఆమెనుబోలు పురుషులెందరుగలరు?' అని గౌరీమాయినిగూర్చి పల్కుచు పోవడించెడిది, పై వచ్చించిన చందము శ్రీ శారదారామ కృతియందే నంత ప్రేమింపబడి, వారి యాశీస్సుల వండిన ఆ ధన్యజీవి గౌరీమాయి నిజముగా ధన్యయే. Sanyasi is a world teacher సన్యాసి జగద్గురువు అను శ్రీ రామకృష్ణ వచనరీతి ఆమె స్త్రీ యయ్యును జగద్గురు ప్తానము నలంకరింప సర్వ సమర్థయై వెలుగొందెను.

ఇంతియగాక, బూర్వము వచ్చించినచందము యోగిను లకే అదర్శయై, శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని వ్యావహారిక సహ ధర్మచారిణియై, ప్రేమ స్వరూపిణియై, అధ్యాత్మిక గగన మున విహరించుటకు స్త్రీ యోగ్యులను బ్రదర్శించి యాదర్శ

మూర్తియై, సర్వాధ్యాత్మికానుభవములకు బివిత్రతయే
 మూలమని చాటుచు, సర్వసగుణ నిర్గుణానుభవముల బొంది,
 సర్వ లోకప్రపూజ్యయై చెల్వొంది, 'పవిత్రతం చరితం
 యస్యాః పవిత్రం జీవనం తథా పవిత్రతాస్వరూపిణ్యై
 తస్యై దేవ్యై నమో నమః॥' అనునీతీ బివిత్ర చరితము
 ననే గాక, బివిత్ర జీవనమునను నాదర్శయై, పురియు
 పవిత్ర స్వరూపిణీయునై వెల్గొంది, గృహస్థులకును
 సన్న్యాసులకును పరమాదర్శయై యొప్పురు శ్రీ శారదా
 పరమేశ్వరి నేటి ప్రపంచమున నర్చులకు పందనీయయై
 విరాజిల్లుచున్నదిగదా! ఎట్టి జీవిత మహిమచే నీమె సర్వా
 దర్శయైనవో, దర్శన స్పర్శన వచన భావనములచే పవిత్ర
 ప్రేమమున నెట్లు ఈమె సర్వహృదయ పరివర్తనమొన
 రించెనో, మీపన్థ 'మండూకములమాడ్కి ప్రపంచమున
 పర్వాహంకార మమకార బద్ధులయ్యును మోక్షమును
 కాంక్షించు ముముక్షుకోటికెట్టి యుపదేశరత్నములి
 నొసంగెనో యికముందు గ్రహించెదముగాక!

అవతరణము

'పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయచ దుష్కృతాం
 ధర్మనం పనాథాయ సంభవామి యుగేయుగే॥' సాదు రక్ష
 ణము, దుష్ట శిక్షణములకొరకును, ధర్మసంస్థాపనార్థమునను,

నేను ప్రతియుగమునందును జనించుచుందునను గీతాకారు
 డగు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ వచన సరణి రామ, కృష్ణ, బుద్ధ,
 శంకర, చైతన్యద్యవతారములు పెక్కు స్వప్నము.
 కాని 'అవకారిషు యః సాదుః స సాదుః సద్భిరుచ్యతే'
 అవకారము గావించువారిమందు ఎవడు మేలు నొనరించునో
 డాడు సత్పురుషుడని సత్పురుషులచే వచింపబడినట్లు
 శ్రీ శారదాదేవి అవతారముమాత్రము సాధురక్షణమేగాక
 దుష్టరక్షణముగూడ నేయు తలంపుతో నావిద్యుతము. హంత
 కుడైనను లేక కేపల పాతకుడైనను, ఎట్టి దుష్టపథాను
 ప్తియైనను, తనచెంతకు జేరినతోడనే మాతృప్రేమకు
 పుంపిన యనురాగముతో దరికి జేర్చి, తన యనుంగు
 బిడ్డలగు శిష్యులతో సమముగ జూచునుగదా! అందుచే
 దుష్టాంగులని ప్రపంచమున వక్కాణింపబడుచున్న వ్యక్తులు
 గూడ సర్పము మంత్రగానికి వశమగు రీతి, నామె పవిత్ర
 వస్త్రిధానమున నా స్వార్థరహిత నిష్కళంక ప్రేమకు
 దాసానుదాసులై, యాపజ్జీవము నామె పాదపద్మముల విడువ
 నొల్లక, ఆ పరమాదర్శక జీవితవిధానముల దాముగూడ
 నాచరించి, సత్పురుషులై చెలంగిరి యన నయ్యది
 అమృతము, అమృతమునై యున్నదిగదా! ఆమెయొక్క
 అవంత అఖండ ప్రేమ మూర్ఖులనుగూడ ఎట్లు మార్చెనో
 ముందు చూచెదనుగాక! ఇట్టి అమృత, ఆదర్శ ప్రేమ

స్వరూపిణీ యామెయే యనిన, నిక నామెను గన్న మాత
 పీతలు ఎట్టివారలోగదా! ఆవును, తల్లిదండ్రులనట్టియేగదా
 బిడ్డల బుద్ధి ప్రశ్నోత్తులు! కాన నామె వంశమును తల్లి
 దండ్రుల విషయముగూడ గ్రహించ నవసరమేగదా! రాముని
 గవివ కౌశల్యయు, కృష్ణుని తల్లి యగు యశోదయు, రామ
 కృష్ణుని గవివ చంద్రామణియు, వివేకానందుని గవివ
 భువనేశ్వరియు, సర్వ ప్రపంచము నుద్ధరించు మహా
 వ్యక్తుల నొసంగి, తమ జీవితముల ధన్యమొనరించుకొను
 తయేగాక. సకల మానవకోటియొక్క ముక్తికి సహాయ
 ఘాతుకై, తమ నామధేయముల నాచంద్రతారార్కముగ
 బ్రకాశింపజేసికొనిరి. అట్లే భగవంతుని మాతృప్రేమ
 మూర్తిని దాల్చి, సర్వలచే పవిత్ర మాతృదేవి యని
 పిలువబడుచు, శ్రీ శారదామణిదేవి యని వ్యవహరింపబడు
 చున్న యీ జగ వని గవివ దల్లిదండ్రుల భాగ్యమే మహా
 భాగ్యమొగదా! వారు ముమ్మాటికీ ధన్యులు! ధన్యులు!
 ధన్యాతిధములు! అట్టి వారిచే 'కులం పవిత్రం జననీ కృతార్థా
 నమంధరా పుణ్యవతీ చ' వంశము పవిత్రమై, తల్లి కృతా
 యై, భూదేవి పుణ్యవతి యగుననునట్లు మన శారదాదేవిచే
 సర్వము పువీతమై యొప్పినది.

భారతావనిలో బ్రథమ నగరమని పరిగణింపబడి,
 కోశుట్టమనియు గలకత్త యనియు నాబడు నగరమునకు,

జ్ఞాపదిశకు అడవదిమైళ్ళ దూరముననున్న జయరామవటి
యను నొక కుగ్రామమే శ్రీ శారదాదేవి జన్మభూమి. నాడు
ప్రయాణ సౌకర్యములకు దూరమైనను, నేడు ఏ కొలది
సౌకర్యముల గల్గియున్నను 'జననీ జన్మభూమిశ్చ స్వర్గా
దపి గరీయసీ' జననీ జన్మభూమిలు స్వర్గముకంటె నది
కము అను సూక్తివిధాన, నీ జయరామవటి నాబడు గ్రామమే
శారదాదేవి జన్మస్థానమగుటచే, నేడు తేత్రరాజ్యప్రి
యత్రికులకు గేంద్రస్థానమై యలరాజుజన్మది. ఆమె
శ్యాతి ప్రపంచ వ్యాప్తి నొందుటయే దీనికి గారలుమని
విదితము. మరియు, పవిత్రతచేతనే యెట్టి నిరౌఢములులేక
సాధ్యాత్మిక గమ్యమగు మోక్షసా మాజ్యము నధిష్టించి
పరియనను శ్రీ మాతృదేవి యుపదేశమును సూచించు
చున్నదో యనునట్లు ఆమెదార్ యను నది స్వచ్ఛమై,
నిర్మలమై, నీ గ్రామమునకు ఉత్తరదిశగా బ్రవహించు
చున్నది. అట్టి పవిత్ర నదీతలమునగల యీ గ్రామమున,
రెండు బ్రహ్మణ కుటుంబములలో నొకటి యగు మఖోపా
ధ్యాయ కుటుంబమున శ్రీ శారదామణి జనించెను, ధర్మ
రతుడును, దానశీలుడును, సత్యపథానువర్తియు, మహా
భక్తుడును, నిష్కపటియునగు రామచంద్ర ముఖోపా
ధ్యాయ యను ఆర్యునకును, పవిత్రశీలయ, పతిభక్తి
యైక్తయు, కపటదూరయు, సర్వుల దన విష్కలకంక
ప్రేమచే ప్రపూతిమొనరించునది యనగు శ్యామసుందరీదే

యను కాంతా తిలకమునకు నామె జన్మించెను. కాలక్రమమున శ్రీ శారదామాయియొక్క (ష్యకోటిలో నెవ్వరైన తన వద్దకుఁబెంచినచో వా వృద్ధ శ్యామసుందరి, తన కన్నబిడ్డలమాడ్కి వారి నాదరించెడివట. ఆమెనుండియే ఆ ప్రేమవాహిని మన శారదాదేవియందు బ్రవేశించి, అధిక తర వికారమై, సర్వప్రపంచము నావరించినది యని విశి తము.

ఇక శ్రీ శారదా జననవిషయముగూడ సత్యమృతము. శ్యామసుందరి యొకపర్యాయము సమీప గ్రామ మగు శివోరికి నుత్పవనందర్శమున వెడలి, యట దేవాలయ పరీవమున నొక పృక్షచ్ఛాయ నాసీనయై యుండెను. ఆ పమయమున, నామెకు రక్త వర్ణ వస్త్రముల ధరించి, యైదొం పట్నరముల రూపని యగు పాలిక యొకట్టుక కను వించి, తన మృణాళనాళికలబోలు కోమల హస్తచ్ఛయముచే నుండిరీ కంఠమును గాఢాలింగమున జేర్చి, ముద్దుల మాటగట్ట మృదుమదుర వాక్యములతో 'అమ్మా! నేను మీ గృహముపకటఁబెంచితినీ' యని పల్కుచు నామె శరీరమున బ్రవేశించెను. అంత శ్యామసుందరియు స్పృహ వప్పి వదై, కొంతకాలమునకు చెప్పిరిల్లి అశ్చర్యము నొందెను. ఈ సంఘటనము జరిగిన బిమ్మట 1853 వ సంవత్సరమున డిశంబరు యిరువది రెండవ తేది యనగా బ్రహ్మదేవ నామ

వంశత్పర, మార్గశిర బహుళ సప్తమీ గురువారమున శ్రీ శారదామాయి జన్మించి, వారి గృహమును, సర్వ బ్రహ్మచారి మును బువీతమొనరించెను.

ఇట్లు, కేవల కారణ జన్మమును నొందిన మన శారదాదేవి, పనితనమాదిగ దన దేవత్వమును దరచు వ్యక్తము గావించుచు, నా జయరామవటీ గ్రామమున జెల్లకల్లారుముద్దుబిడ్డగా దనరి, దినదిన ప్రవర్ధమాన యగు చుండెను. ఈమె చిన్ననాటినుండి దేవతామూర్తులగు కాళి, లక్ష్మి, సరస్వతీ మున్నగు దైవముల బూజించుచుండెడిది. భావికాలమున నర్చులకు మాతృమూర్తి కానున్న మన శారదయందు ఆ మాతృత్వశక్తి అంతర్గతమై, ఆ యా సమయముల వ్యక్తమగుచుండెడిది. కాన అటపాటలందును, ఆమె తల్లిగ వ్యవహరించెడిది. అవును, కుసుమ పౌరథము మొగ్గయందును అంతర్గతమై, వికసిత పుష్పమున నది అధికమైనటుల నా జగన్మాతృత్వము బాల్యము వనే మన శారదయందు అవ్యక్తమై, క్రమముగ నది పెల్లవ అగుటయందాశ్చర్యమేమి? అందువలన నొక పూయమొక శిష్యుడు శ్రీ శారదాదేవితో సంభాషించుచు 'అమ్మా! మిమ్ములను నేను 'అమ్మా' యని సంబోధించు చుంటివేకదా! నిజముగ మీరు నాకు తల్లియా' అని ప్రశ్నింప, జిరునవ్వు ముఖమున నర్తనము నల్ప

మాతృత్వముపొంగ, సర్వ చరాచరభూతకోటికి మాతృ
 దేవతయై, చెల్వొందు నా శారదాదేవి పసిబిడ్డను బుడ్డిగించు
 కన్నతల్లివోలే బ్రేమతో 'అవును, నేను నీ స్వంత తల్లినే'
 అని యథార్థమును వ్యక్తము జేయుచున్నదో అనునట్లు
 పమాదానమొనంగెను. అది సహజమేగదా! జన్మ పరంజర
 లలో మునుగుచు, అనేక తల్లులను గాంచుచు, చాలలే
 యథార్థమగు తల్లులుగా భ్రమించువారికి యథార్థమగు జగ
 శ్మాతమ గ్రహించుట దుస్సాధ్యముగదా! సర్వదేవతలను
 తన కళాస్వరూపులే యైనను 'యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠస్త
 దేవేతరో జనః! స య త్పమాణం కుఃతే లోకస్తదమ
 వర్తతే' అని గీతావాక్యము బోధించునట్లు, ఉత్తముల
 యాదర్శములే లోకమునకు ఆచరణీయములు కాన కాను
 అర్చనావిధానమును జూపుచుండెడిది. మరియు జగద్భాత్ర
 పూజాదివములలో నొక్కనాడీ బాలిక తస్మయత్వమున
 విశ్వలత మునిగి యానందించెను, లోకమాత యగు నీ
 బాలిక తనయందనుభూతమగు సమాధుల గొలదిగ నాడే
 లీలామా తముగ నాటి పారికి గోచరింపజేసెనేమో!

పరిణయము

ఇక శారదాదేవి విషయము నెటు కొంచెము నిలిపి,
 శ్రీ శారదామాయిని యుత్కృష్టస్థితిని బొందింపజేసియు,

నీయే యాదర్శముల గ్రహించి తదనుగుణ శిక్షణ మొనరిం
చును, నఖిల జగత్తునకు బివిత్ర మాతృరూపిణిగ నీమెను
హుంపొందింపజేసియు, వ్యావహారికముగ భర్తయయ్యు
భార్యను చిన మాతృదేవిగ, నపరదేవతాస్వరూపిణిగ నవరో
పించి, 'త్యక్త్యాతిదూరం కనకం చ కామినీం రరాజయో సా
షకలంకచంద్రవత్' ఎవడు కామకాంచనముల నతి దూరీ
భృతము గావించి, నిష్కళంక చంద్రునివలె స్రుతాశించెనో
అను చందమున కామకాంచనవిజయుడగు శ్రీ రామకృష్ణ
దేవునిగూర్చి యిసుమంత నిక గ్రహింపవలయును.

ఆయరామవటికి నాలుగుమైళ్ళ సమీపముననే కమార్ప
హారమ గ్రామమున, పుడిరామ చవోపాధ్యాయ చంద్రా
మణిదేవి యను పుణ్య బ్రాహ్మణ దంపతులుండిరి. ఏత
ర్వంశసూషణుడగు పుత్రునిగ, 1836 వ సంవత్సరమున
రామకృ దేవుడు జన్మించి, పొట్టకూటి విద్యలకాశింపక,
వవర విద్యను త్యజించి, 'ఏకవిజ్ఞానేన సర్వవిజ్ఞానం భవతి'
ఒక్క విజ్ఞానముచే సర్వ విజ్ఞానములు ప్రాప్తించునను
శ్రుతిరీతి బరావిద్యను బొంద నఖిలషించి, 'తేన త్యక్తేన'
త్యాగముచేతనే నా పరావిద్య యగు బ్రహ్మవిద్య సాధ్య
మనియు, మేరియు నది 'న కర్మణా న ప్రజయా ధనేన
త్యాగే నై కే—' అను శ్రుతిచందము కర్మ, సంతాన, ధన
ములగాక, ఒక్క త్యాగముచేతనే సాధ్యమనియు

గ్రహించి,, 'తపస్సంచయ ఏవాసౌ విశిష్టో ద్రవ్య సంప
యాత్' ద్రవ్య సముదాయముకంటె దపోసంచయమే విశి
షణియు నిర్ణయించి, కరికత్తాకు నాలుగు మైళ్ళ మారమున,
రాజేరాస్యజీ యను నారీరత్నముచే నిర్మింపబడిన, సర్వ
సృష్టి స్థితి లయ కర్మి యగు శ్రీ కాళికాదేవి యాలయమున
సర్వకపదవిని స్వీకరించి, అనవరతము నా దేవి సరింక
రించుచు, నర్పించుచు, గీర్తించుచు, ధ్యానించుచు, దర్శన
కాండ దపించుచు, 'నిస్సృహస్య తృణం జగత్' అను
విధంబున బ్రపంచమును అల్పముగ వీక్షించుచు, అహర్ని
శం తపో నిమగ్నత మైమరచుచు, దేవీ దర్శనభాగ్యము
వల్లై తల్లిబాసిన పనివానిచందమున విలపించుచు శ్రీ రామ
కృష్ణ దేవుడు దన యిరువది నాల్గవయేట దక్షిణేశ్వరమున
మందెను. తన కొమరునకు బిచ్చివట్టినదని చంద్రామణి
దేవి మాతృ హృదయము పరితపించినదై, వివాహము
గావించిన వెర్రి నశించునని నిశ్చయించెను. ఆహా! అప్పు
లేముకదా యీ విషయము! 'బాలోన్మత్త పిశాచవత్' అను
పట్లు మహాపురుషులు, బాలురు, ఉన్మత్తులు, పిశాచములవలె
జరించుచుందురుగాన, అట్టిస్థితినుండి లోకమునకు వెర్రిగా
దోచు నా పిచ్చి రామకృష్ణుడే, యికముందు ప్రపంచమున
సర్వ మానవులకు బిచ్చిని గుదుర్చు భవరాగనాశక భిష
గ్వృహిడని యా పిచ్చి మాతృదేవి యగు చంద్రామణికి దోచ
లేదేమో! అవును, పుత్ర మమకారముచే నట్టి యద్భుత

శీల యశోదయు, గౌసల్యయు నేమి గ్రహించియుండిరో, అంతయు చంద్రదామణీయు గ్రహించిసది. అట్లు చంద్రదామణీ కుమారునకు వివాహము సేయగోర 'న మాతుః పత దైవతం' తల్లికంటె నన్యదైవము లేదనియు, 'మాతృవేదో భవ' జనని దేవతయే యగుననియు, 'మాతాగరీయసీ' మాతృదేవియే ఎల్లరకంటె గొప్పదనియు, సమస్త స్త్రీలోతమును మాతృరూపముగ జూచు రామకృష్ణుడు తన తల్లియజ్ఞమమీరక, జయరామవటిలో దనకై ని తమైన కన్యక రామచంద్ర ముఖోపాధ్యాయునింట గలదనియు, విచారింపుదనియు చెలిపెను. ఆ విధముగ వారు విచారించి, ప్రపంచముననేమియో, వివాహమననేమియో యెరుగని అయిదేం, పవిత్రాలికయగు మన శారదామణీని రామకృ. నకు వివాహము గావించితి. వరునకు నిమిషదినాలుగు వత్సరములు, వధువు వకు నైదు వత్సరములు. ఆశ్చర్యము ! అపూర్వము ! ఎదనుండి యరుదెంచె నీ సమాగమము !

దీనికి బూర్వమొక సంఘటనము గలదు. శ్రీ శారదాదేవికి మూడేండ్ల ప్రాయమున, సమీపమున గల శిహోతి గ్రామమునకు దేవతాయుత్సవ సందర్భమున శ్యామసుందరి వెడలియుండెను. అచట నామె బాలశారదను అంకమున విడుకొని కూచుండియుండ, చుట్టునున్న స్త్రీలు పరిహాసము వకు మార్గమున బోవుచుండు చాటసారుల నొక్కొక్కర

శారదకు జూపుచు 'శారదా! ఇతనిని పెండ్లియాడెదవా? ఆ ముసలివాని చేసికొనెదవా' అని ప్రశ్నించుచుండు బియ్యం, నా బాలిక అంతవరకు జూపిన వారి నెవ్వరిన వరింపవని తలయాపుచుండ, నదేసమయమున శ్రీరామకృష్ణుడు పూర్వము వచించినరీతి, దక్షిణేశ్వరీ దర్శనానకుడుగాన ధూళిదూసరిత శరీరుడై, బాహ్యదృష్టిలేక నా మార్గమున పోవుచుండ, మరల నా స్త్రీలు అతనిని జూపి' శారదా! ఆ పోవుచున్న పిచ్చివాని పెండ్లియాడెదవా?' అని ప్రశ్నింప, నా బాలికయు చూచి, సమ్మతిని సూచించుచు శిరము మామెను. అంత వారందరు, 'పిచ్చివానిని మన శారద పెండ్లియాడునట' అని నవ్వుచు వెడలిపోయిరి. వారా పిచ్చిత్ర సంఘటనను మరచిరిగాని, యీ యిరువురి యపూర్వ వ్యక్తుల మనోభావములేమియో ఎవరికెరుక?

ఇట్లు బాల్యమున వివాహిత యగు శారదాదేవికి, వనతులులేని యా వల్లెటూరిలో విద్య పట్టుబడలేదు. కాని, సర్వ విద్యాధిష్ఠావమును, బ్రహ్మవిద్యయునగు సరావిద్య అమెకు గరతలాపరికమగుటచే నామె యీ విద్య నభ్యసించ విచ్ఛగింపలేదేమో! మరియు 'బ్రహ్మవిద్యయా సర్వం భవిష్యంతో మమష్యా మవ్యంతే' బ్రహ్మవిద్యచే సర్వము లభ్యముగ మానవులు తలంచుచున్నారనియేగదా బృహదా రణ్యక వాక్యము! అయినను కొలదిగ జిదువనేర్చినదిగాని,

అమె వ్రాయ నేర్వలేదు. ఒక పర్యాయము శ్రీ వివేకా
వంధుని అంగ్ల శిష్యురాలైన సోదరి నివేదిత, శ్రీ శారదా
దేవి సంతకమును దన పూజామందిరమందుంచి పూజింప
గోరి, సంతకమునకై ప్రార్థింప, శారదయు దనకు వ్రాత
యలవాటులేమిని దెల్పినను నివేదిత సమ్మతింపనందున,
నామె యక్షరముల బలుకుచు వ్రాయ యత్నించెనుగాని ఆ
శ్రమ వ్య పయ్యెను. అపును, ఓ గవత్పాక్షాత్కార ప్రాప్తికి
వేదాధ్యయనము, శాస్త్రపఠనము, కార్యరచనములనావశ్య
కములు. భగవదనుభూతికి హృదయ పరిశుద్ధతయే ప్రధా
నముగదా! అందుచేత 'ఓ భగవంతుడా! నీవు నాకు దర్శన
మిమ్ము' అని ఎంతకొలము అర్చి లేక నుచ్చరింతుమో,
అంతకొలము భగవంతుడగోచరము. హృదయమునుండియే
ఆ వచనములెప్పుడు వెలువడునో నాదే ముక్తి సాధ్యము
అని, ఏసుక్రీస్తు హృదయ ప్రాధాన్యమును స్పష్టికరించెను.
ఈ హృదయాధిక్యతనే సూచించుచు, 'బాహ్యచారములగాని,
అవశ్యాహారములగాని, వనవాసమునగాని, కేవలము దుగ్ధ
పానముచేగాని, తృణ భక్షణముచేగాని, స్త్రీ త్యాగమువలన
గాని, జీవితమును గడుపుచున్నచు, నీ హృదయపరివర్తనము
కిదిగనిచో నీకు భగవదానందమెట్లు సంప్రాప్తము' అని
శ్రీకృ తన్మయత్వమున దన కోకిలవ్వర గానముతో
వెల్లెత్తి పాడినది భక్త మీరాబాయి. 'ఓ ముముక్షువులారా!
హృదయ పరివర్తనము గలిగినగాని పవిత్రతలేదు.

హృదయ నిర్మలత్వమున్నగాని కైవల్యప్రాప్తి దుర్లభము. కాన నాచ్యుత్మికానందవిహార సౌఖ్యమునకు బునాది యగు పవిత్రతను బ్రథమమున నలవరచుకొనిన సర్వము సాధ్యమే' యని పవిత్రతను ప్రధానముగ నుపదేశింపబోవు శ్రీ శారదాదేవికి యీ విద్యలనవసరమని దోచెనేమో! అట్లని ఆమె విద్యను ద్వేషించి, తన సన్నిధిగలవారిని విద్య నభ్యసింపవలదని ఆదేశించెనని భావించురేమో! కాని యామె యట్లొనరింపక 'శ్రోత్రియం బ్రహ్మనిష్ఠం' శాస్త్ర జ్ఞానము బ్రహ్మనిష్ఠయు రెండును అవసరమని వారికి దోధించి, వారి విద్యాభ్యాసమునకెంతయో ప్రాధాన్యము నొసంగియున్నది. అవును, స్వార్థరహితులు శిష్యుల శ్రేయోభివృద్ధినే కాంక్షించి, వారి యున్నతికై పాటుపడు దురుకదా!

సద్గురు చరణసన్నిధి

కాలవాహినిలో ఎన్నడు ఒకే చందమున నుండడు గదా! అట్లు గొన్ని వత్సరములు తెలియకయే గడచినవి. శ్రీ శారదాదేవి జీవితములో గొన్ని సంవత్సరములు కాలాంతర్గతములై, చక్రమందలి యాకులవలె దొర్లిపోయినవి. ఆమె నుమారు షోడశ వర్ష ప్రాయమై చెలంగెను! ఆమె తన గృహమున క్షణము బోనీయక, నెల్ల వేళల

నెదియె యొక పనియందు నిమగ్నయై, శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస దేవుని యాహ్వానమునకై యెదురు చూచుచుం
 కెను, కాని యామె కంటబడినవెంట, 'అయ్యో! శారద
 భ్త పిచ్చివాడై, దక్షిణేశ్వరమున నున్నా' డని గ్రామ
 జనులు గుసగుసలు ప్రారంభించిరి. లోకపుత్రులు అంతియే
 గదా! గ్రుడ్డిరోకంటు కాకుల గుంపురన్న, మంచికిన్ గోల
 చెడ్డకు మించుగోల! యను విధంబున దన యందున్న
 దోషముల గప్పిపుచ్చి, యితరుల దోషముల జూపునదియే
 లోకము. కాన శ్రీ శారదాదేవినిగూర్చియు లోకము జాలి
 వొందుట, సంకుచిత దృష్టిజాచుటయందాశ్చర్యమేమిగలదు?
 అయినను సామాన్యులై నచో న వాక్యములకు బాధ జెంది,
 ప్రపంచమును చూపించి, కోపగించుకొందురుగాని, 'యద్యపి
 రుతి సరోషం మృగపతి పురతోపి మత్తగోమాయుః।
 తదపి న కువ్యతి సింహః అసదృశ పురుషేషుకః కోపః॥'
 బలిసినట్టి జంబుకము మృగరాజగు సింహముముందెల్లెత్తి
 రోషముతో యరచినను, సింహము క్రోధము జెందదు.
 అట్లే మహాపురుషులయందు కోపమెచటగలదు? యనునట్లు
 శుభదుఃఖ సములగు నిట్టివారిని యీ వాక్యములు చలించ
 జేయునా? లేదు.

ఇట్లు కాలము గడువగా, 'నా పదునాల్గవ యేట,
 గమరి పుష్కరిణిలో శ్రీరామకృష్ణ సన్నిధానమున

వేమండ, వన్ను జూచి శ్రద్ధతో, నిష్కళంక ప్రేమతో, బ్రాహ్మణిక విధులనుండి పారమార్థిక జీవన విధాన రహస్యముల నేర్చుతో నాకు బోధించిన ఆ పవిత్ర ప్రేమమూర్తి బిచ్చి యవిన విశ్వసించదగిన విషయమా? నేడేదేని మాట్టు గలిగియుండునా? 'పతిర్హి దైవతం నార్యాః' పతియే లకు దైవముగావ గష్టసుఖముల రెండింటి దోడ్పడవలసివ హక్కు నాకు గలదు. కాన నా దక్షిణేశ్వరమునకు నే బోయి, యథార్థముగ వారున్నట్టులే యైనచో వారి సేవయే నాకు విధి. కాక వారాధ్యాత్మికానందమకరందమును గ్రోలు చుండినచో, దదమగుణ్యముగ సుతస్కృష్ట మార్గానువర్తి పియై మెలగెద'నని మన శారద మనమున జింతించెను. ఆ పంకల్పము క్రియారూపము దాల్చినగదా తన యీశ్వర మేడేరుట! 'యథా చిత్తం తథా వాచో యథా వాచస్తథా క్రియాః॥ చిత్తే వాచి క్రియాయాం చ సాధూనామేకరూపతా॥' పంకల్పానుసారము వాక్కును, వాగనుగుణ్యముగ క్రియయు ముండును, మనోవాక్కాయములందు సత్పురుషులకు ఏక త్వము సిద్ధించును అను వచనసరణి ద్రికరణకుద్దియు, బిట్ట దలయు, దీప్త జిజ్ఞాసయు గల శ్రీశారదాదేవి, తన కోర్కెను ఆచరణమున నుంప గృహి నల్పుచుండ, ఆమె యోచనలకనుకూలముగ నా గ్రామవాసులు కొందరు శ్రీ కృష్ణ చైతన్య జయంత్యుత్సవసమయమున గంగాస్నానార్హమై కలకత్తకు వెడలుచుండ, వారితోదానును బోవలయు

నని తన తండ్రికి దెలువ, దండ్రీయు నామె యుద్దేశ్యమును గ్రహించి, 1872 వ సంవత్సరమున బ్రయాణసన్నద్ధుడయినాడు. నాడు ప్రయాణ సౌకర్యములు లేకుండుటచే బారు కాలినడకన బ్రయాణము సల్పుచుండి, సుకుమారియు, నేనాడును నడక నెరుగనిదియునైన మన శారదాదేవికి మార్గ పథ్యమున జ్వరమంకురించెను. అందుచే బ్రయాణమును నిలిపి, యొకచో విశ్రాంతి గైకొనిరా పితాసుతలు. నాటి రాత్రి శ్రీ శారదాదేవికి జ్వరము తీవ్రమయ్యెను. అంత, నెనిమిది వత్సరముల ప్రాయమును, కట్టని దీర్ఘకుంతల యను, నీలవర్ణమును గల యొక బాలిక శారదామణిని జేరి, తన మృదుహస్తమున నామెను దాక జ్వరముపశమించెను. అది గాంచి శారదాదేవియు 'నీవెవ్వరవమ్మా?' ఎటునుండి యరుదెంచితివి' యని ప్రశ్నింప నబ్బాలికయు నామెకు తాను సోదరి ననియు, దక్షిణేశ్వరమునుండి వచ్చితి ననియు దెలిపి యదృశ్యమయ్యెను. మరుసటి దినము శ్రీ శారదాదేవి యాశోగ్యముగ నుండుటచే, నొక పాలకిని గుదుర్చుకొని, వారిరువురు దక్షిణేశ్వరమును జేరిరి. శ్రీ శారదాదేవినేగాక సర్వమును మరచి, యఖిలమును శ్రీ కాళికాస్వరూపముగ వీక్షించు శ్రీరామకృష్ణ దేవుడామెను ఎట్లాదరించెను? ఈ విషయమును మనము జూచుచో నాశ్చర్యము కలుగును. శ్రీ రామకృష్ణదేవుడామెరాకకు విముఖత్వమును బ్రకటింపక, 'వచ్చితివా మంచిది' యని సంతసమును వెలిబుచ్చెను.

అట్లు శ్రీరామకృష్ణునిచే సన్మానితయైన శ్రీ శారదాదేవి, స్వచ్ఛమైన మణిచందమున నెట్లు ఆయన సన్నిధిపమువ మని, ప్రవర్తించి ప్రకాశించెనో, ఆ దివ్య దాంపత్య విధానమెట్టి పవిత్రత గలదియో చూచెదము. శ్రీ శారదామాయి జీవితమున నిక బ్రథమ విషమ పరీక్షాఘట్టము రామన్నది. ఆ పరీక్షయందెట్లు మన శారద విజయము గాంచి, సర్వమానవాళి నాశ్చర్యానందముల ముంచినదో గాంచెదముగాక! పూర్వము ఏ మహాపురుషుని జీవితమునను పంభవింపని కఠిన పరీక్షాసమయము, అటులే, ఏ వ్యక్తియు నితఃపూర్వము తక్షణమొసంగజాలని పవిత్ర దివ్యానుభవపూరితమైన సమాధానము! అదియే ఆమె పురోభివృద్ధిని సూచించుచు, మనకందించు దివ్యసందేశము! అదియే మన హృదయములపై శిలాశాసనముపగిది వెలుగొందవలసిన అమరవాణి! ఆ సంఘటనమేదియో ఒకంత గ్రహింతముగాక! శ్రీ శారదాదేవి దక్షిణేశ్వరమును జేరివంత నొకనాడు శ్రీ రామకృష్ణుడామెను జేరబిలచి, 'అమ్మా, శారదా! నీ రాక నన్ను బ్రవంచప్రవృత్తునిగ జేయుటకా? రాక నా మార్గావలంబివివై నీవాధ్యాత్మికానుభవముల నొంది, ఆ యమృతము నాస్వాదించి, యున్నతానందశిఖరముల వధిష్టించి, సర్వప్రపంచమునకాదర్శ మాతృస్థానము నలయ రించుటకా?' యని ప్రశ్నింప, బూవు పుట్టగనే తన సుగంధముల వల్లడల వెదజల్లుచందమున జన్మసిద్ధురాలగు మన

శారదామాయి, విషయవాసనలకు చూరమైన ఆ సాధ్వీ
రత్నము, చిరునవ్వు మోమున నాట్యమాడ, నిశ్చల దృష్టుల
గురుదేవునిపై బరపి, మృదు మధుర వచనముల మెల్లన,
'బారమా క మార్గమున మికు తోడ్పడుటకును, యా మా
మున నె నభివృద్ధి గాంచుటకును' అని క్లుప్తముగ జిన్ని
హటల సమాధానమొసంగెను. అహ! ఏమి సమాధానము!
తన స్థితిని దాను గ్రహించి, ప్రాపంచిక విషయముల నణగ
ద్రొక్కి, సర్వోత్కృష్టాధ్యాత్మికానుభవ సంపదల దుల
దూగ నిశ్చయించుకొనిన నామెయొక్క ఆత్మవిశ్వాసమును
గాంచుడు. అందుచేతనే, ఆత్మ, మార్గ, గురు, దైవ,
విశ్వాస చతుష్టయములో, నాత్మవిశ్వాసము తచ్చతుష్టయ
మున బ్రథమస్థానమలంకరించియున్నది. అట్టి యాత్మ
విశ్వాసము, స్వీయాధిక్యతను గ్రహించుకొనిననాడే కలు
గును. చూచితిరా, శ్రీ శారదాదేవి యెట్టి యాత్మవిశ్వా
సముగల యాదర్శవ్యక్తియో!

శ్రీ రామకృష్ణదేవుని దివ్య చరణసేవ గావించుచు,
చృష్టుల బారమార్థికాభివృద్ధికై బ్రసరింపజేయుచు, ముదు
సలియు, బ్రేమాశ్వుదయు, శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని జననియు
నగు జంద్రామణీదేవిని తన మాతృదేవిగ నారాధించుచు,
నామె సౌకర్యముల జూచుచు, శ్రీ గురుదేవుని యతి సున్నిత
జీర్ణకోశమునకు దగు భోజనసదుపాయముల జూచుచు,

వప్పటికే శ్రీ గురుదేవు నాశ్రయించి యున్న విద్యార్థికులును, భక్తి యుక్తులును, సంపన్నులును, నిష్కల్మష హృదయులునగు వరేంద్ర, రాఖిల, కాశీ, నిరంజన్, బోగిన్ మొదలుగాగల యువక శిష్యసమూహములు శ్రీ రామకృష్ణ స్వామిచే దక్షిణేశ్వరమున నుండుకాలముల, వారికి భోజనాది వ్యవహారముల జూచుచు, నిన్నింట మునిగియు, గ్రమ విధానమున సాధనల జేయుచు, నా దినములలో మన శారద దక్షిణేశ్వరీ యాలయమున, శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవు నన్నిధావమున, దీప్రవాధ్యాత్మిక చాతావరణమున మగ్నయై కాలము గడుపుచుండెను. కాని, శిష్యులచేతను, జననసమూహముచేతను అహర్నిశలు శ్రీ రామకృష్ణుడు పరిశోషింపబడి యుండుటచే నామెకు శ్రీ గురుదేవుని చరణసేవ జేయు భాగ్యము లభింపమిచే నా చింత అమె హృదయమును అగ్నిపరే దహింపజొచ్చెను. అంత నొకనాడు శ్రీ గురుదేవుని భోజన సమయమున, 'దేవా! మీ పాదసేవా భాగ్యము బెక్కురు అనుభవించుచుండ నాకెప్పుడు అవకాశమిచ్చెదరు? అట్టి పుణ్యమును నాకు బ్రసాదింపు' డని వేడ, శ్రీ రామకృష్ణదేవుడును అమెను రాత్రి పండ్లెండు గంటలకు రానవకాశమిడ, నామె హృదయము ఉబ్బి గంతులు వైచెను. అదేవిధముగ నామె ప్రతిదినము అర్ధరాత్రి గురుదేవునిచేరి, రెండు గంటలవరకు పాదసేవ చేసికొనుటయు, అనేక ఆధ్యాత్మిక విషయముల వారినుండి గ్రహించుటయు, శ్రీరామ

కృష్ణునికి దరచు వచ్చు వివిధ నమాదుల వీక్షించి, గ్రహించి, పురల వారికి స్మృతి గలిగించుటయు జరుగుచుండెడిది.

అట్టి సర్వోత్కృష్ట ఆధ్యాత్మికానుభూతుల నానందించుటకు, శ్రీ శారదాదేవి తన సాధనావిధానమున విశిష్ట విధానమవలంబించి, అందు స్థిరత్వమును సాధించి, ప్రపంచాదర్శయై చెల్వొందును, ప్రథమమున శ్రీ శారదాదేవి శ్రీ రామకృష్ణుని సాన్నిధ్యమున మనుచు, శ్రీ రామకృష్ణుడు జగన్మాత యగు కాళికా సందర్శనా ఫలితముగ సమస్త త్రీలోకమున, సృష్టి స్థితి లయ కరిణీయు, ఓంకార స్వరూపిణీయు, సర్వమోక్షప్రదాయనియు నగు నా భవతరణినే గంచి, వారిని మాతృదేవతగ భావించుటయు వీక్షించెను. కావి కన్నుదోయికి నన్యకాంతలడ్డంబైన మాతృభావన జేపి మరలువాడు' అని ప్రహ్లాదునిగూర్చి భాగవతము వచించి పట్టు త్రీలను దల్లిగ గాంచుటయందు విశేషమావంతయు నామెకు గోచరింపలేదు. అందుచే శ్రీ రామకృష్ణునియందు గల పురుషత్వ, భర్తృత్వద్వయము నావలకు ద్రోసి, మాతృత్వమును సుప్రతిష్ఠితమొనరించి, శ్రీ రామకృష్ణుని జనవిగ భావించి ఆనందించుచుండెడిది. తల్లి బిడ్డ సంబంధముచేగాని పవిత్రత కలుగదనియు, నది కలిగినగాని ఆధ్యాత్మికమార్గము సున్నితము కాదనియు నామె దలంచి యుండెనేమో! అట్లు శ్రీ రామకృష్ణుని దల్లిగ భావించి, రామ

మన శారదామాయి

నకల ప్రపంచమునకు దివిత్ర మాతృమూర్తియై తనరెను.
 మరియు సంతతో చృప్తి గాంచక, తన ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికి
 సాధనాదుల నొనర్చి, అనుభవము నొంద సంతల్పించి, నా
 శ్రీరామకృష్ణ దేవునే గురుస్థానమున నుంచి, పారమార్థిక
 గమ్యమును సుసాధ్యము గావించుకొనెను, గుర్వీడు
 గ్రహమువినా బ్రహ్మానందానుభూతి దూరమని గ్రహించె
 నేమో! అట్లు శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని జగద్గురువుగ గుర్తించి,
 తాను జగద్గురువై వెలుగొందెను. పై విధానముచేగూడ దవ
 సాధన సమగ్రము కాదని యెంచి, ఆ దేవత్వము నొంద
 ఎచ్చగించెనో మనునట్లు, మరల నా శ్రీ రామకృష్ణుని
 దేవతాపీఠమున నధిష్ఠింపజేసి, దైవముగ బూజించి దేవ
 త్వమును బొందినను, మరియు 'అదౌ సగుణం' ప్రథమ
 మున సగుణము అనుచందము శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని సగు
 ణమున నారాధించి, 'ఉపాసకః క్రమేణాద్వైతసంస్థానం
 ప్రాప్' ఉపాసకుడు క్రమముగా నద్వైత సంస్థానమును
 బొందువ ముత్రిపాద్విచూతి మహానారాయణోపనిషత్తు వచించు
 రీతి గ్రమముగా సగుణము నతీతించి, దుర్దర్శమును, గంభీ
 రమును, ప్రసన్నమును అగు 'ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ' అను
 ఆరూఢవీతిలో మగ్నమై, సమాధిసౌఖ్యముల విహరించెను.
 అట్లు శ్రీ రామకృష్ణుని దైవముగ బూజించి, తాను లోక
 రాధ్యయై చెల్వొందెను. ఇదియే ఆమె అనుసరించిన
 మాత్ర ఆధ్యాత్మిక సాధనామార్గము.

ఇట్లు కాలము గడువగ, యథాప్రకారము శ్రీ శారదా
 దేవి యొకనాడు తన కోమల హస్తములచే గురుదేవుని
 మృదు పాదపద్మముల మెల్ల న నొత్తుచు 'స్వామీ! నన్ను
 గూర్చి మీ యుద్దేశ్యమేమి' యని చిన్ని చిరునవ్వుతో
 బ్రశ్నింప, అర్ధసమాధిమగ్న హృదయుడగు నా గురుదేవుడు
 'సృష్టి సీతి లయముల సక్రమరీతి నెద్దేవి జేయుచున్నదో,
 ప్రతిదినము నాచే నీ దేవాలయమున నర్చనల నెద్దేవి
 గ్రహించుచున్నదో, ఏ మాతృరూపిణి నవమానములు
 మోసి, మోక్షార్హులగు నీ శరీరమును నాకు బ్రసాదించెనో,
 ఆ దేవియే యీ రూపమున నిటు నాకు పాదసేవ గావించు
 చున్నది' అని వెంటనే ప్రత్యుత్తర మొనంగెను. అలకిం
 చితిరా, వారి సంభాషణా మాధుర్యము! గ్రహించితిరా,
 యందలి సారాంశము! కనుగొంటిరా, ఆ యపూర్వ దాం
 పత్యవిధానము! వారిరువురు అర్ధరాత్రియందేకాంతమునం
 దున్నను, వారిది మాతాపుత్ర సంబంధము. మరియు మాతా
 పుత్రి సంబంధమెయ్యె యున్నది? శ్రీ రామకృష్ణుడు వ్యావ
 హారికముగ భర్తయైనను, బుద్ధిమధుడైనను, అందుండు పురు
 షశ్వమును వైదొలగించి, మాతృత్వమునే నెలకొనజేసి
 కొని, మన శారద శ్రీ రామకృష్ణుని దల్లిగ జూచెను.
 ఆహ! తంత ములుగూడ, సర్వప పంచమును శక్తిగ
 భావించి మాతృరూపమున దర్శింపుమనిగదా బోధించు
 చున్నవి! 'ప్రపేదిరే ప్రాక్తన జన్మవిద్యాః' హిమగిరి

నుతకు విద్యాభ్యాసకాలమున, బూర్వజన్మ స్థిత విద్య
లన్నియు నామెను బొందెను అని కౌండిన్య మహాకవి
వచించురీతి, దంతార్థసారములీయనకు జన్మతః యలవడి
యుండెనుగదా! శ్రీ రామకృష్ణుని మనోభావముల బరీక్షిం
చుటకో, కేక తానే సర్వదేవీస్వరూపమని దృఢ నిశ్చయ
యగుటకో యనునట్లు గురుదేవు నవ్విధమున ప్రశ్నించి,
యొచిత ప్రత్యుత్తరమునొంది సంతృప్తి జెందెను.

పై విధానమున, గురుదేవానందర్చముల, శ్రీరామ
కృష్ణునకు దరచు గల్గు సమాదుల నామె గాంచుచు, వారి
బాహ్యస్మృతికి దెచ్చుటకు యత్నించి విఫలయై, భయవిహ్వ
లయై, తెల్ల వాచుదనుక నొక్కొక్కసారి మేల్కొని యుం
డెడిది, ఇట్లు కొన్ని దినములు అమెకు నిద్రయే యుండె
డిదికాదు. దీనిని గురుదేవుడెరింగి, అమె కష్టమును మాన్పు
మద్దేశముతో, నే యే సమాధికేయే లక్షణములుండునో, యే
విధముగ నా మనమును బాహ్యస్మృతికి దెప్పించవలయునో,
మొదలగు అనేక సమాధి రహస్యముల విపులముగ నామె
కువదేశించెను. అట్లు సర్వాధికారములచే జెల్వొందుచు
శ్రీ రామకృష్ణునికి సారాధ్యదేవతయై, వారిచే పోడశీ నామక
పూజనుగూడ స్వీకరింప నర్హత శ్రీ శారదాదేవి యర్జు
నెను. అవును, శ్రీ రామకృష్ణ భగవానుడే, యుమాపహే
శ్వర స్వరూపమవియు, నాతడే సకల దేవదేవి మూర్తి

యనియు, సమస్త మంత్రరూపమనియు, నట్టి యా మూర్తిని
 సేవించిన సర్వేశ్వతామూర్తుల సేవించినట్లగునని శ్రీరామ
 కృష్ణుని యథార్థ స్వరూపమును గుర్తెరింగి, గాఢ విశ్వాస
 ముతో సేవించుటచేతనే యట్టి మహోన్నత స్థితుల నామె
 యధిరోహించెను. దివ్యమైన బ్రహ్మనందానుభూతికి బునా
 దిగా శ్రీ శారదాదేవి తన పవిత్రతను అభివృద్ధి గావించు
 కొనుచు అమృతరణ సంపన్నుడగు తారానాథుని దిలకించి,
 'ఓ చంద్రుడా! నీకై నను కొంచెముగ మచ్చ గలదుగాని,
 నా పవిత్ర జీవితమునమాత్రమిసుమంతయేని కళంకమును
 రావీయకుము' అని ప్రార్థించెడిది! ప్రతి వ్యక్తియు నట్లు
 హృదయపూర్వకముగ నద్దేవుని బ్రార్థించుచో నింకేమి
 కావలయును? పరమ పవిత్రతా స్వరూపిణీయగు నామెకి
 ప్రార్థనమెందులకనెడు శంక గలుగవచ్చునుగాని, 'గతాను
 గతికో లోకః' గతము ననుసరించుటయే లోకపు దీరు
 గావున, దాము సర్వాతీతులమని యమ్మహాత్ములు ప్రవర్తిం
 చునో, నితరులుగూడ యథార్థమగు ఆత్మానుభూతిని బొందక
 బూజల, ప్రార్థనల, సంకీర్తనముల, జపముల, ధ్యానాదుల
 గావింపక జెడుదురని గ్రహించి, సర్వులకాదర్శులై, యా
 దేవదేవుని బ్రాంచు విధానముల, మనపై బ్రేమచే వారు
 దెల్పుచుండుట సహజమేగదా!

షోడ పూజ

ఇట్టి పరమపావనమూర్తియైన మన శారదాదేవి, శ్రీ రామకృష్ణ దేవునకు జగన్మాతృస్వరూపముగా దోచి, నా మహాత్మునిచే నర్చింపబడుటయందాశ్చర్యమేమి? కావ ఆమెకు షోడశీపూజ నాబడు అర్చనయు జరిగినది. ఎట్లన? 1872 వ సంవత్సరము, మే నెలలో, శ్రీ కాళికా పూజా దినములలో నీ పూజా సంకల్పము. దక్షిణేశ్వరీ దేవాలయము పచ్చని తోరణములతో, వివిధాలంకారములతో విండియుండ, ఆలయాధిష్ఠావ దేవియు సకలాభరణ భూషితయై, షోడశవక్త్ర ప్రాయయై భక్తుల ననుగ్రహించుచున్నదో యనునట్లుండ, వర్దేవిని దర్శించి, నమస్కరించి, చైతన్యవంతమగు నా కాళికామాయి తేజోస్వరూపమును దింకించుచు, దన్మయత సంకీర్తనల నొనరించు భక్త పరమూహముతో నా దేవాలయమంతయు గిట్టిటలాడుచుండెను. ఆ సుదివమున శ్రీరామకృష్ణ దేవుని గదియందు రాతి తొమ్మిది గంటలకు నీ షోడశీ పూజయు నారంభింపబడెను. శ్రీరామకృష్ణుని పనుపున శ్రీశారదయు నట నుండెను, పూజా ప్రారంభమున దేవికై నిర్దేశింపబడిన అసనముపై శ్రీ శారదాదేవి నాసీనగమ్మని గురుదేవుడు గోరెను. అంత విధియుక్తిముగ శ్రీ రామకృష్ణుడు, శ్రీ శారదామాయికి షోడశోపచారముల నొనరించి, శాస్త్రోక్తముగ వామెను

బాణించెను. పూజ సమాప్తి నొందునప్పటికి నర్ధరాత్రి
యయ్యెను. అంతదనుక శ్రీ శారదాదేవియు నిశ్చలముగ
బ్రాహ్మప్రజ్ఞా దూరమై, సర్వమును మరచియుండెను,
అంతమున నద్గురు దేవుడును సమాధిస్థితుడయ్యెను. అట్లు
లాపారవశ్యమున నున్న శ్రీ రామకృష్ణుడు కొంచెము
బ్రాహ్మ ప్రజ్ఞ నొంది 'సర్వము నీవయే దేవీ' యని
యామెకు ఆత్మార్పణము గావించి, సర్వార్పణము గావించుట
తోడ నా యర్చన సాంతమయ్యెను. ఏమి ఈ పూజా
విధానము! ఆరాధ్య దేవత భార్యయా. భార్యనర్చించుట
లోకమందెచటనైన గలదే? అదియే యందలి రహస్యాతి
రహస్యము! నిజముగా, భార్యను భార్య యను దృష్టితో
జూచిన మానవుడెవ్వడును అట్లు జేయజాలడు. కాని భార్య
యని వ్యావహారికముగజూచినను, ఆమెయందు లోకైకమాత
యగుకాళికనే వీక్షించి, ఆమెను సాక్షాత్మాత్మస్వరూపముగ
దిలిగించి, కామలేశములేని నిష్కళంక హృదయుడైనవాడే
యట్లొనరింపగలడు.గాని యందరికిని సాధ్యముకాదుకదా!
వ్యవసారిలోకమును మాత్మస్వరూపముగ జూచువారికి నే
ప్రీతియందుగాని భార్యదృష్టి గలుగునా? దుర్లభము!

ఇక, నిట నర్చింపబడిన వ్యక్తియో, కేవల దేవాంశ
సంభూతయు, గామపాశములగు నీ సర్వవిషయముల బరిత్య
జించినదియు, నిక భావికాలమున శ్రీ రామకృ గురు

పీతము పలంకరింపబోవునదియు, సూర్యాతపతప జీవులకు
విశ్రాంతి నొసగు వటవృక్షమువోలె, విషయాన్ని పీడిత
సమస్త ముముక్షువుల కాశ్రయమునిడి దరింపజేయు నాధ్యా
త్మిక శీతకిరణశోభితయు, సహనరూపమున గేవలమ
భూదేవియే యని ప్రఖ్యాతి గల్గినదనియు, పరిత ప్రేమచే
భగవంతుడు సుసాధ్యమని, ఆ ప్రేమను వ్యక్తీకరింపజేయ
వవతరించిన లోకైక ప్రేమస్వరూపిణియు నగు శ్రీ శారదా
మాయి ప్రప్రథమమున నీ విధముగ శ్రీ రామకృష్ణ దేవు
నిచే నారాధింపబడుట శ్రీ శారదాదేవియొక్క పూజనీయ
తీవితమునకు నాందియై వెలసెను. నాటినుండి యనేక
సన్న్యాసులచేతగూడ నామె యర్చింపబడుచున్నది.

లోకము నొక్కపర్యాయము పర్యాలోచన చేసిన, బూర్వ
చరిత్రముల గల సర్వవనితలకు మించిన యర్హతను
బొందుటయేగాక, సర్వసంగవివరితులగు యతీశ్వరులచే
గూడ బూజింపబడు స్థానము యీ యొక్కతకే దక్క
వేరెవ్వరికి నుగోచరము. సర్వమును మాతృరూపముగ
దిలకించు నా శ్రీ రామకృష్ణునే 'యా దేవీ సర్వభూతేషు
మాతృరూపేణ సంస్థితా' ఏ దేవి సర్వభూతముల మాతృ
రూపమున మన్నదో అను సప్తశతీ వాక్యవిధానమున ద గ
వీక్షించి, మరల తానే సకలమునకు మాతృదేవియై చెల్వొం
డుటయే, శ్రీ శారదామాయి యిట్టి లోకపూజ్యతను బొందుట
యందలి రహస్యము. మాతాశిశువుల సంబంధమెంత
పవిత్రమో గాంచితిరా.

పై పిదాన శ్రీ రామకృష్ణుని సన్నిధిని సర్వసాధనల
 పొందించి, సమాధ్యవస్థలగూడ ననుభవించుచు, అర్చింపబడు
 తుండు కాలమున నామెను శ్రీ రామకృష్ణుడొకదినమున చేర
 దిలచి 'నేను చేయవలసిన కార్యముల జేసితిని. ఇక నీవు
 చేయవలసినది చాల గలదు. చేయుచువా?' అని ప్రశ్నింప
 నామె యందులకు మౌనము వహించెను? అర్థాంగికార
 షేషా! సహజ నిరాడంబరమో! గురుదేవుడు అంత నామెకు
 చుంఠోపదేశం దానమును దెలుపుచు, నెవరి కేమంత్రమెట్లుప
 దేశింపవలయునో మున్నగు పద్ధతుల బోధించెను. అంతియ
 గక, భావికాలమున ధమ యైహిక జీవితముల ద్యాగమయ
 మొనరించి ఎవరు సన్న్యసింతురో, ఆమెపై నాధరపడుదురో,
 ఆ శిష్యుకోటిని శ్రీ రామకృష్ణు డామెకు బరిచయము జేసెడి
 నాడు. ఆ యువకబృందమునకు అహర పానీయముల నేర్ప
 నచి ఆమె యాదరించెడిది.

ఒక దినము, సన్న్యసించివ పిమ్మట అద్భుతానందు
 దనబడిన లాటు అను శిష్యుడు పంచవట్టిక్రింద సాయంసమ
 మున ధ్యానమొనరించుచుండ, గురుదేవుడరుదెంచి,
 'నయనా! ఇటు ధ్యానము చేయుచున్నవా? నీ ధ్యానాధిదేవత
 కిగవ్వాత. ఆమెయే శారద. ఆమె గృహమున కార
 ముగ్నయై యున్నది. ఆమెకు సహాయమొనర్చుము' అని
 శ్రీ శారదాదేవి గొప్పదనమును బోధించుచు, 'శక్తి జ్ఞానం

వివా దేవి నిర్వాణం నోపలభ్యతే।' శక్తి జ్ఞానము లేక ముక్తి అలభ్యమను తంత్రార్థమును శిష్యునకు గురుదేవుడు దేశించెను. అట్లు శ్రీ శారదాదేవి సర్వానుభవయుక్తయై, భక్తుల మాతృదేవియై రూపొందిన బిమ్మట, శ్రీ రామకృష్ణ దేవుడు 1888 వ సంవత్సరము ఆగస్టు 18 వ తేదీ, 1890 దీహమును పరిత్యజించెను. తల్లిని బాసిన శిశువులచందము శిష్యులు విలపింపసాగిరి. మన శారదయు, మిగుల దుఃఖమున శ్రీ రామకృష్ణుని సన్నిధికేగి, 'అమ్మా! నన్ను వదిలి పోతివా: ఈ బిడ్డను ఎవరికి అప్పగించితివి? తల్లి లేని పిల్లలమగ మమ్ముల జేసితివా:' అని యాక్రందించెను. ఏమి యీ వవిత్ర సంబంధము! ఇట్టి సమయమునై న శ్రీ రామకృష్ణుడు ఆ తల్లి దృష్టికి దల్లియేగదా:

పారి వాజ త్వము

శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని నిర్వాణానంతరము 'పుణ్య క్షేత్రముల బలువురు మహాపురుషులు, సాధుసత్తములు, భక్తులు మొదలగువారు తపమాచరించి యుండుటచే, నది వవిత్ర భావములు నెలకొని యుండును, పారమార్థిక చింతగలవాడా తీర్థముల గ్రుమ్మరునేని తప్పక గొంత పవిత్రతను భగవత్సాక్షాత్కారమును చొందగలడు, కావ నీవును

యాత్రాస్థానముల దర్శింపుము' అని పూర్వము మన శారదమ్ శ్రీ రామకృష్ణుడా దేశించియుండుటచే, నామెయు, యాత్రలు సేయ సంకల్పించెను. ఆమె వెంట నరుగ, యోగానంద, అభేదానంద, అద్భుతానందులును, శ్రీ రామకృష్ణ పచనామృత గ్రంథకర్త యగు మహేంద్రనాథుడును, అతని సతీమణియు గురుదేవుని మేనగోడలు లక్ష్మీదేవియు, గోవిందమాయి మొదలగువారు సంసిద్ధులైరి.

'కాశ్యాం తు మరణాన్ముక్తిః' కాశీయందు మరణము వలనమాత్రమే ముక్తి యను అర్యోక్తి విధానమున బరమ పావనమగు గంగానీరవంతిచే నావృతమై, మణీకర్ణిక, దశాశ్వమేధ, హరిశ్చంద్రాద్యనేక ఘట్టములతో నలరారుచు, పరమ పూజ్యులును, తపోనిమగ్నులును, సర ద్వంద్వా తీతులును, అపదూతావతంసలు నగు మహాపురుషవంశిచే నలంకరింపబడుచు, సర్వవేళల బురాణ దంపతులును, అది దేవులగు అన్నపూర్ణా విశ్వేశ్వరుల దర్శించి, అమృతాదులై వచ్చుచు బోవుచుండు యాత్రకసందోహముచే శోభాయమానమై, క్షేత్రరాజమై తనరు వారణాసీ దివ్యక్షేత్రమును, ఆధ్యాత్మిక జీవనమునకు ద్రికరణములేక మైనగాని అనుభవ విభూతి దుర్లభమని బోధించుచున్నదో యమనటుల గంగా, యమునా, సరస్వతీ నాబడు మూడు మహానదుల సంయోగముచే బునీతమై త్రోవేణి నామమున జెల్వొందుచు, ద్రికరణ

ముల మనస్సు అంతర్గతమై, ఎట్లు అగోచరమో అట్లు యీ
 ప్రపంతీ త్రయమునను సరస్వతి అభాహ్యమై, అంతర్వాహి
 నియై, తీర్థరాజమని బేరెన్నిక గనిన ప్రయాగ పుణ్యక్షేత్ర
 మును; కౌసల్యా దశరథుల ముద్దుల తనయుడై, శి రక్షణ
 దుష్టశిక్షణాదుల సల్పుచు, 'రామో ద్విర్నాభిభాషతే' రాముడు
 ద్వివిధముగ భాషింపడు అనునట్లు సత్యవాక్య పరిపాలనా
 దక్షుడై, 'న రామః పరదారాంశ్చ చక్ష్యామసి పశ్యతి'
 రాముడు పరశ్రీలను గన్నులతోగూడా గాంచడను వచనరీతి
 ఏకపత్నివ్రత. డై, ఆదర్శ గృహస్థుగా దనరుచు, దవ
 లోపముల నవరించుకొనుచు, ఆదర్శ పుత్రుడై, ఆదర్శ
 భ్రాతయై, ఆదర్శ మిత్రుడై, ఆదర్శ రాజచంద్రుడై,
 ఆదర్శ అచార్యుడై, భారతీయ సంస్కృతిలో సర్వాదర్శ
 మూర్తిగా రాజిల్లుచు, 'రమైతీతి రామః' అనందము నొసంగు
 వాడు రాముడమచందమున దశరథరాముడవతరించిన పవిత్ర
 భూమియగు వయోధ్యా నగరమును; హిమవత్పర్వతముల
 జవించి, ప్రవహించి, నిరల తోయముల సమస్త జనుల
 అను నివారణమునకు డ గైకొని, సర్వశాంతిత్వస్థితి
 జరించు సిద్ధువైన వడి చెలువొందిన పవిత్ర గంగా వదీమ
 కల్గి చే బరిష్కృతమగుటచేతను, కాక హిమాలయ గిరిభాజముల
 పైలయు ఒదరీనారాయణుని దర్శన మరుగు ప్రయాణేకు
 లకు ద్వారమగుటచేతను హరిద్వారమని బేరు ప్రఖ్యాతుల
 గాంచివ హరిద్వారమహాక్షేత్రమును; దేవకీ వసుదేవుల

గర్భ ముక్తాఫలమై, నందయశోదల మురిపెంపు పట్టియై,
 బాల్యమాదిగ దన దివ్య విభూతుల బ్రస్పృటమొనరేంచుచు,
 ఋషీత అనగా హృదయచోరుడై, అష్ట దిక్కుల భార్య
 టగా గలి, పదహారుపేల కళలను గోపికలుగా గలిగి,
 యోగీశ్వరుడై, పార్థసారథియై, గీతాప్రబోధకుడై, Blue
 indicates depth నీలత్వమగధత్వమును సూచించు నను
 టిహవ అగధ పారమార్థిక జ్ఞానవిభూషితుడై, సన్నిహితుని
 పలె నొప్పుచు సర్వాతీతుడై గోచరించు నీలమేఘశ్యాముడు,
 వనమాలాధరుడు, కస్తూరీతిలకోపేతుడు, మురళీనాదవిలోలుడు,
 'కర్పతి యోగినాం మనాంసీతి కృష్ణః' యోగుల మనస్సుల
 నాకర్షించువాడును' ఫలప్రదము చేయువాడును కృష్ణుడను
 వ్యుత్పత్తి అర్థమురీతి ఆబాలగోపాలముచే జేమింపబడు
 శ్రీకృష్ణ భగవానుడు గ్రుమ్మరుచు నాటల నాడిన పరమ
 వజ్రిత దేశమగు బృందావనమును, వైద్యనాథము మొద
 లగు పుణ్య భూముల దర్శించిరి.

అన్నింటిలో మన శారద నెక్కువగా నాకర్షించిన
 పుణ్యస్థలము బృందావనము. అందుచే నామె యందొక
 వత్సరము వసించెను. అటగల శ్రీ రాధాకృష్ణ మందిరమున
 రాధావిరహవేదన శారదామాయికి స్ఫురింప, శ్రీ రామ
 కృష్ణునుండి యెడబాటు ఆమె మనమును గలవరపరుప జాల
 బాధ నొందెడిది. సదా యేకాంతవాసము నభిలషించియు,

యమునాతీర సైకతముల దిరుగాడియు, నందందు గాఢ
 ధ్యానవిమగ్నతను బొందియు, దీప్తవతరముగ దపస్సు
 గావించియు, నచట నామె శాలిమును వినియోగింప గడం
 గెను. ఒకదినము శ్రీ రామకృష్ణుడట నామెకు దర్శనమిడి
 'ఏమమ్మా! పెందులకీట్లు విలపించుట? నేను సర్వవ్యాప్త
 ముగ మంటివిగదా!' అని పలుక నామె హృదయతాపము
 చల్లారెను. అర్తివలన గదా పాదన జేయుట, వైరాగ్య
 మభివృద్ధిచెందుట, గురు సాన్నిధ్యము లభించుట, అమ
 భవానందముల మగ్నత నొందుట: ఆ యార్తిచేగదా
 పూర్వము మనము గ్రహించిన తి శారదాదేవి గృహమువీడి
 దక్షిణేశ్వరమున గురు సందర్శనా భాగ్యమును బొందినది.
 ఆ యార్తిచేతనేగదా శ్రీ రామకృష్ణుడు లోకమాత యగు
 కాళికా సాక్షాత్కారమును బొంది ఆనందించినది. ఆ యార్తి
 చేతనేగదా బాలుడగు వేంకటరామన్ శ్రీ రమణమహర్షిగ
 విశ్వవిఖ్యాతి గడించినది. పైన నిర్వచింపబడిన ఆ యార్తి
 లేనిచో మానవ జీవితము వ్యర్థమేకాన, 'అర్తి లేనట్టి యవ
 కాశమేలవయ్య' అని, అర్తి లేక గేవలపపకాశముగల జీవి
 తములు న్య మవి వక్కాణింపబడినది. అట్టి తీవ్రతర
 అర్తిచే మన శారదామాయి శ్రీ రామకృష్ణ సందర్శనానంద
 మున నోలలాడెను. 'కృష్ణా! ఇతరుల లోపముల జూచు
 భు నాకు లేకుండునట్లు అకుగ్రహింపుము. పరుల నేనాడు
 నేను చిందింపకుండుముగాక!' అనియు నామె ప్రా ర్థించెడిది.

అవును, ఎంతకాలమితరుల దోషముల వీక్షింతుమో అంత కాలము మన హృదయమున ద్వేషము నెలకొని యుండును. 'ద్వేష్యం దుఃఖమిహేష్యతే' అ ద్వేషమే దుఃఖముగా మహా భారత వాక్యము. అ దుఃఖముచే నశాంతి ప్రజ్వరిల్లి జీవితము దుర్భరము అగును. కాన సర్వమును బ్రేమించు షున శారద యితరుల దోషములగాక వారి సుగుణములనే దిలకించుచు, నే ఒక్కరిని ద్వేషింపక, అందరిని బ్రేమ వాత్సల్యముల గాంచెడిది. బృందావనమున సాధనాఫలితముగ నొకనాడామె తీవ్ర ధ్యానమగ్నయై సమాధిని బొంది, యెంతకుమ బహిష్కృజ్ఞ నొందకుంటచే బ్రథమమున యోగినీ హాయియు, బిమ్మట యోగానందస్వామియు శ్రీ శారదా హాయి కర్ణపుటంబుల భగవన్నామోచ్చారణము గావించిన గావి బాహ్యా స్మృతి యామెకు గలుగలేదు. కొంచెము స్మృతి గలిగిన యంత 'దినుటకేమేని గావలయు' నని యామె పలుక, గొన్ని ఫలాహారముల నామెకు వారిచ్చిరట. శ్రీ రామకృష్ణుడుగూడ గొన్ని సమాధి సమయముల నిట్లో వరించెడివాడని ప్రతీతి. కాన నీమెయు శ్రీ గురుదేవుడను భవించిన నాధ్యాత్మిక సంస్థితుల గరతలామలకమొనరించు చుండెను. ఇక్కడనే శ్రీ రామకృష్ణుని యాజానువర్తినియై శ్రీ యోగానందస్వామికి బ్రప్రథమముగ మంత్రోపదేశము గావించు ను. జ్ఞానభిక్షను బ్రథమమున మాతృదేవినుండి గ్రహించిన యోగానందుడు ముమ్మాటికి ధన్యుడు. ఇట్లు

అధ్యాత్మిక సింహాసనము నధిష్టించి, యిచ్చటనే నమస్కారమునకు గురువుగా వెలుగొందినది మన శారదామాయి.

ఈ యాత్రలతోడనే శ్రీ శారదామాయి తన పర్యటన ముగింపలేదు. మరల 1888 వ సంవత్సరమున, జనవరిలో శ్రీ రామకృష్ణదేవుని యజ్ఞానుసారముగ గయాక్షేత్రమునకు వెడలెను. అద్వైతానందునితో బుద్ధగయనుగూడ ఆమె దర్శించెను. అంత గలగత్తుకు దిరిగివచ్చి. మరల డిశంబరు నెలలో జగన్నాథమునుగూడ ఆమె దర్శించెను. 1894 వ సంవత్సరమున శ్రీ శారదాదేవి తన మాతా సోదరులతో మరల బృందావనమును దర్శించెను. 1901 వ సంవత్సరమున శ్రీ రామకృష్ణ విశిష్యులతో జగన్నాథమును రెండవ వర్యాయము ఆమె సందర్శించెను. తరువాత 1909 వ సంవత్సరమున రామేశ్వర యాత్ర సంకల్పించి, మూర్ఖమధ్యమున చెన్నపట్టణమున శ్రీ రామకృష్ణుని శిష్యుడగు శ్రీ రామకృష్ణానందునిచే నాహ్వానింపబడి అచటి శ్రీ రామకృష్ణ మఠమున మాసము దినములు వసించి, అనేక భక్తులకు మంత్రదీక్ష నొసంగెను. అంత స్వాములవారితో మదురై, రామేశ్వరములకు మన శారద యరిగెను. రామేశ్వరమున గర్భాలయములోనికి నర్చకులుగాక యితరులు పోవుటకు పీలులేదు. కాని పూర్వము వేదాంతకేసరియై, పాక్ష తీర్థ దేశముల తప వాక్కుధారసముచే ముగ్ధుల

జూగించి, భారతదేశ ప్రాధాన్యమును మహాత్ముల ప్రశస్తిని జాతీనట్టి యతివరేణ్యుడగు విశ్వేశ్వరమొదలు రామేశ్వరము వకు జనుటయు, రామనాథపురాధీశ్వరుడు, ఆధ్యాత్మికానుభవ హేధముల విహరించు ఆ యతికులచక్రవర్తికి శిష్యుడై యుండుటచే శారదాదేవికి స్వాగతమొసంగి రామలింగేశ్వరు సన్నిధికి బోవుటకుగూడ నాతడు దగు ఏర్పాటుల గావించెను. అందుచే మన శారదామాయకి నిత్యము ఆ పరమేశ్వరుని సన్నిధి సేవజేసికొను మహాదవకాళము లభించెను. అంత నామె బెంగుళూరులో భక్తులకొరకై ఒక దినముండి, రాజమహేంద్రవరమున నఖండ గోదావరిలో స్నానమొనర్చి దాని బునీతమొనరించెను. అంతట నామె గలకత్తకు జేరెను. మరల 1912 వ సంవత్సరమున మాడవపర్యాయము అనేక శిష్యులతో యనుసరింప నామె కాళికి బోయి ఆట రెండు మాసములు తపోనియతి నివసించెను. అప్పుడే ప్రక్కనగల బౌద్ధక్షేత్రముగు సారనాథమునుగూడ నామె దర్శించెను. ఇటుల సకల యాత్రా లముల దర్శించి తరువాతి కాలము నంతటిని శిష్యులకొర కుపయోగించుచు జీవితాంతమువరకు గలకత్తయందే మన శారద గడిపెనని చెప్పవగును.

త పో దీ

ప్రథమమున మన శారదామాయి బృందావనాది క్షేత్ర
 వాపము సమాప్తి నొందించి కలకత్తకు జేరి, కామారి పుష్క
 రిణీయందే యుండ సంకల్పించుకొనెను. శ్రీ రామకృష్ణ
 గురుదేవుడు శక్తి స్వరూపిణీయు, సకలాధ్యాత్మికానుభవ వి
 యము, సమంత దేవతా స్వరూపిణీయు నగు మన శారదను
 జేరందిలిచి, 'శారదా! నా తమవరి నీకు అన్నవస్త్రాదులకు
 లోటుండదు. మరియు చిల్లి కానికైనను ఆశ్రయించితివా
 నీ నర్వన్వమును విక్రయించినట్లే సుమా' అని యా కామ
 కాంచన త్యాగమూర్తి తన జీవితకాలమునం దెవ్వరివి
 య్యింపక, విస్ఫుహాదై చరించుచు, కోటిశ్వరులే పా
 క్రాంతులైనను కన్నెత్తి చూడక 'లక్ష్మీశ్చించలా' ధనము
 చంచలమనియు, 'అర్థ మనర్థం' అర్థము అనర్థమని
 గ్రహించి, ఆస్తితిలోనే యుండి మన శారదకు మహోత్సా
 హపదేశము గావించెను. యథార్థముగ బ్రపంచమున
 దు తమన జరించుటకీ కామ కాంచన ద్వయమేగదా
 కారణము! ఆ కామమూలమున శివారాధన తత్పరుడును,
 మాతృభక్తి రతుడును, కౌపోపరివన్నుడగు రావణబ్రహ్మ
 వశించినట్లుగ శ్రీమద్రామాయణమును, అటులే కాంచన
 అనగా ధనాశవలన ధృతరాష్ట్ర సూనుడును, కౌరవాగ్రజుడును,
 గర్వియు, అహంకారాదిక గుణయుక్తుడగు దుర్యోధనుడు

వమూలముగ నాశనమొందునట్లు శ్రీ మహాభారతమును బోధించుచున్నవి గదా: 'ధనమూల మిదం జగత్' ఈ ప్రపంచము ధనమూలమనియు, సర్వానర్థములకు నిదియే మూల కారణమనియు, ధన శృంఖలముల బారిబడక గాంక్షా దూరుడై యుండు నాత్మరతునికి వాని యాత్మబలముచే మృషు సుసాధ్యమగునని శాస్త్రోపదేశమును, అచరణశీలు రగు మహాత్ముల ఆప్త పచనములునై యున్నవి, అట్టివారికి స్వప్రపంచము జోహారు లర్పించుటయం దాశ్చర్య మావం కయునులేదు. 'నిస్సృహస్య తృణంజగత్' నిస్సృహునకు శగత్తు తృణప్రాయమగుచుండ, నిక గాంచనాదులును దృణ వమానములేగదా:

ఆ విషయమును మనస్సునం దుంచుకొని, శ్రీ గారదాదేవి కామారిపుష్కరిణీ గ్రామముననే నివాసమేర్ప రచుకొనెను. ఈ విషయమును జననియగు శ్యామసుందరి విని కుమార్తెను జయరామవటికి యాహ్వానించెను. శారదయు కనని కనందము జేకూర్చ బుట్టినింట నాలుగైదు దినములు మాత్ర ముండి, మరల కామారిపుష్కరిణీకే దిరిగి యరిగి, సాధనల నొనర్చుచు, అనుభవోపదేశమగు శ్రీ గురుదేవుని వాక్యముల నాచరించు దీక్షతో నన్యసహాయ మపేక్షింపక 'స్వాతంత్ర్యాత్ సుఖ మాప్నోతి స్వాతంత్ర్యా ల్లభతే పరం' స్వాతంత్ర్యము వలన సుఖమును, దానివలన పర

మును లభించునను అష్టావక్ర గీతోక్తి విధమున స్వతంత్రముగ దీప్రతపోజీవితమును గడుపుచుండెను. ఆమె ఏకాంత దాసమున ముండుచు, అనేక కష్టనిఘరముల సహించుచు, పహసము నార్జించుచు, భావికాలమున నాధ్యాత్మిక గురువీక్ష మధిష్ఠించి ప్రపంచమునకు దివ్య సందేశముల నొసంగగల శక్తి గడించుచుండెను. అట్టి యేకాంత జీవితకాలమున నామె భుజించినదో, లేదో విచారించువారై నను లేకుండిరి. సామాన్య వ్యక్తులయినచో నున్మత్తులై పోవుదురు. కాని 'దుఃఖశ్చ మర్దిగ్నమనా సుఖేషు విగతస్పృహః' దుఃఖములకై జరి తపింపక, సుఖములకై సంతసింపనివారు నగునట్టి మహనీయులు 'యుగాంతే చలతే మేరుః కల్పాంతే సప్త సాగరాః॥ సాధవః ప్రతిపన్నార్థా న చలంతి కదాచన॥' యుగాంతమున మేరువర్వతము కదలవచ్చును. కల్పాంతమున సప్త సాగరములు ఏకము కావచ్చును. కాని అప్రకాములైన మహాత్ములు మాత్రము ఎన్నడును జలింపక నిశ్చలస్థితి నుండును. మరియు రమ్య నిర్మిత మహారాజాంతఃపురముల నున్నను, లేక సింహ, శార్దూల, శరభాది హింస్రక మృగయుక్త అరణ్యమున నున్నను, 'అరణ్యే సదనే తుల్యే సమాహిత మవోద్యతాం' సర్వసములగు వారు రెంటి యందును నిల్చులై యుందురుగదా! అట్టి నిర్విఘ్న స్థితియందు ఓలలాడుచున్నదగుచు, సుగ్రసాధనల దేలుచు, నీ కాలమున బంచాగ్ని తపమునుగూడ నామె యొనరించి తత్పిద్ధిని బొందెను.

యథార్థముగ నామెకు సాధన లవసరము గాకున్నను,
 'అశ్రేష్ఠః శ్రేష్ఠానుసారీ' అనునట్లు ఉత్తముల ననుసరిం
 డియే సామాన్యులు సాధనజేసి అనుభవమును గడింపవల
 యును గాన మానవాకృతి ధరించిన మన శారదయు బాజా
 దికమును నియమిత కాలముల గావించుచు, శ్రీ రామకృష్ణో
 జ్జేశముల, అనేక తదితర గ్రంథముల శ్రవణము జేసియు,
 పాతః సాయంతనములలో జప ధ్యానముల నొనర్చియు
 జీవితమును నియమబద్ధ మొనర్చి, శాంతి నార్జించు విధాన
 మును బోధించెను. 'స్వయం తీర్థః పరాన్ తారయతి'
 శాసన తరించిగదా పరులకు మోక్షమిడుట, భావికాలమున
 దగ్గరై శ్రీ రామకృష్ణునిచే నిర్మితమైయున్న పారమార్థిక
 గురుపీఠము వధిరోహించుటకు సర్వాధికారముల ఒడసి,
 వద్దగ నుకొనితయై, సువర్ణమునకు మెడగుబెట్టబడినట్లు
 తన సహజగుణములకు వన్నె అధికమగురీతి సర్వ సాధనల
 సంపూర్తి జేసెను. అవును, గురు వగుటకు బూర్వము
 బహుశ్రేణముల ననుభవించుచు, అనేక సాధనల జేయుచు,
 అనుభవనందముల మగ్నత నొందవలయును గదా! ఏ
 గురుస్థానము వహించినదో, అమె ఉపదేశవిధాన మె యో
 ణంకను ముందు గాంచెదము గాక!

కలకత్తా పవేశము

ఇట్లు శ్రీ శారదామాయి ఆ గ్రామమున నొక చక్క
రము వివసింపగ, శ్రీరామకృష్ణదేవుని శిష్యులందఱును,
ముఖ్యముగ శ్రీశిష్యులగు గోలవ్మాయి, యోగినీమాయి,
గౌరీమాయి మున్నగువారు శ్రీ శారదకు సన్నిహితులై
యామె ఆధిక్యతను గ్రహించియుండిరికాన, గురుదేవుని
శిష్యులకుజెప్పి శ్రీ శారదాదేవిని గలగత్తకు నాహ్వానించిరి.
౧ శారదయు నా యాహ్వానమును సమగ్రముగ నాలోచించి
సమ్మతించెను. ఆ విధముగ నామె కలకత్తకు జేరుటతోడ
శిష్యవర్గపంతయు ముఖ్యముగ శ్రీలు అనందించిరి. వారి
యానందమునకు గారణము లేకపోలేదు. శ్రీ రామకృ
ష్ణులకాలముల, శ్రీ శారదకూడ నటమన్నను, ఎవరికిగూడ
దెలియదు. ఆమె తెల్లవాడయూమున మాడు గంటలకే
మేల్కొని గంగా స్నానాదుల ముగించి తన గదితోకి వెళ్ళి
డిడి. మరల బయటికి వచ్చెడిదికాదు. అందుచే నామెను
గూర్చి శ్రీరామకృష్ణుని శిష్యులలో కొద్దిమందికే తెలియును
గాని కలకత్తానాసులకు దెలియదు మరియు, గొందఱు శ్రీ
రామకృష్ణుని ధర్మపత్నియగుటచే నామెను గౌరవింపవలెనను
కొనిరి కాని ఆమెయే, తమకు దన వాక్కుచామహిమచే
ముక్తి నొనంగు జ్ఞానప్రదాత్రియని వారు భావింపలేకైరిగదా!
అవును, సామాన్య వనితవలె మెలగుచు, తన యనుభవము

పకను లోనిమ్ముడుకొనుచుండు నామెను గ్రహించుట అమె పన్నిహతులకే దుస్సాధ్య మగుచుండ నిక నేనాడును ఆమెను దిలకింపనివారలచే నామె గ్రహింపబడునా!

ఆమెలో గల ఏ దివ్యశక్తిని గనుగొనెనో కాని శ్రీ శారదానందస్వామి శ్రీ శారదాదేనిని నిర్యాణపర్యంత హమెను వీడక ఆమె వసతుల నేర్పరచి సకల శుభాషల నొనరించుచుండెను. శ్రీ శారదామాయకి, ఆమె శిష్యు రాంధ్రకు వలయు సౌకర్యముల జూచుచు, ఆమె అజ్ఞల భసావహించుచు, దన వినయ విధేయతలచే నామె ప్రేమను జూరగొనుచు, ఆమె అనుగ్రహ వీక్షణములకు బ్రార్థన సలుపుచు, ఆ మాతృమూర్తి హృదయమున శాశ్వత స్థాన మును నంపాదించుకొనెను. శారదానందుని సంకల్పముల నెరింగిన మన శారదయు నాతని నధికముగ బ్రేమించుచు, అతని సాధనలగులుగు సంశయ పరంపరను వివరమొనరిం చుచు శాంత్యానందముల నిమగ్నుడగుటకు సహాయభూతయై, మాతృదేవతయై, గురుమూర్తియై చెల్వొందెను. కాన ఆమె శానెట కరిగినను శారదానందుని దనవెంట గొనిపోయెడిది. శ్రీ శారదాదేవి, చివరి దినములలో రోగగ్రస్తయై యుండు కాలమున శిష్యురాంధ్రు ఆమెకు నడిరేయి ఒక్కొక్కపర్యా యము ఔషధ మియవలసిపచ్చును. ఔషధ సేవనమున కామె యిచ్చగింపనిచో వారు వెంటనే ఆ అర్ధరాత్రి సమ

యముననే శారదానందుని రప్పింతురు. ఆతడును సహజ భక్తిశ్రద్ధలతో మాతృశ్రీచేంత జేరి, మాతృభక్తి ముఖమువ దొణికిసలాడ, మెల్లని మృదు మధురస్వరమున 'అమ్మా! మీ ఆరోగ్య మెట్లున్నది? బాషధమును సేవించితిరా? లేనిచో కొద్దికాలముండి పిదప స్వీకరింపుడు' అని చల్లగ బలు కును. అంత నామెయు 'నాయనా! అట్లే చేయగలను. నీవు వచ్చు బలాత్కరించి మందును ద్రాగింపజూతురు కాని నీవు పలికినట్లుగ నెమ్మదిగ వచింపరు. నీకు శ్రమ కలిగించిరి. బిడ్డా! యిక నీవు వరుండుము' అని తన హస్తముచే నాతని శిరస్సు నిమిరుచు. బు తవాత్సల్యముపొప్పింగ బుజ్జగించి ఆతని దిరిగి బంపివేయును. ఆ తల్లి బి ల సంబంధమట్టిది, వసిబిడ్డవలె నామె పదపన్నిధిని మనుచు, సంతతము ఆమె దృష్టినుండుచు, ఆమెను దర్శించుచు, ఆమె ఉపదేశవాక్య సారముల మనసార గ్రోలుచు మనిన శారదానందుని అదృ ష్టమే అదృష్టము. 'సాధూనాం దర్శనం పుణ్యం స్పర్శనం సాసనాశనం' అనునట్లు శ్రీ శారదామాత దర్శన స్పర్శనము లచే పశేష ఆధ్యాత్మికానందముల బడసి, దుఃఖభాజనమగు నీ జగన మరణ పరంపర వధిగమించి యుండెను శారదా నందుడు, అట్టి పవిత్రవ్యక్తి కావున. మన శారద 'నే నెఱ కరిగివను నా బిడ్డ శరత్తును అవగా శారదానందుని మాత్రము తీసికొని పోయెద'వని ఆతనిగూర్చి పలికెడిది.

పై విధముగ నామె ప్రేమ సాగరమున గ్రుంకులిడి,
 ఆ ప్రేమసుధ నాస్వాదించి, అంతతో దృష్టిగాంచక, ఆ
 యమూల్య విశేషముల దన సోదర ముముక్షుకోటి కందించు
 వుద్దేశమున, Mother Worship in India 'భారతదేశ
 భక్తిపూజ' అను గ్రంథమును లిఖించి, 'ఎవరి కరుణా
 కటాక్షముచే నీ రచయిత నమస్త త్రిలయందును జగన్మాతృ
 భావమును దర్శించెనో ఆ శ్రీ శారదామాత పాదసత్క
 ములకు గ్రంథము భక్తిపూర్వకముగా నమర్పితము' అని
 ఆ గ్రంథమును తన యిష్టదేవత యగు శారదామణిదేవి
 పరణ సర్వోజములకే యంకిత మొనర్చి శారదానందసా మి
 కన జీవితమును సార్థకమొనరించుకొనెను. తాను ఆమె
 సాన్నిధ్యమున మెలగుచు బునీతుడై, తన నామధేయమును,
 భవ్యమాత యగు శారదాదేవి పుణ్యనామముతో మేళవింప
 జేయుటకో యనునట్లు అందు మొదటి యక్షరత్రయమును
 జ్ఞాన జేర్చుకొని విశ్రీమాళముగావించి, అంతట తన రచ
 నము కూడా పది తవంతమై యొప్పార వలయునను దృఢ
 సంకల్పముతో దానిని గూడా ఆమెకే అర్పించి, మాడు
 విధముల నామెతో సన్నిహితత్వమును బ సేను. అది ఆ
 చూహుభావుని దివ్యసంకల్పశక్తియై యుండనోపు!

అటు ఆమెయందు విశేష భక్తిప్ర క్తలు గలి శ్రీ
 శారదానంద, యోగానంద, గోవిందమాయి మున్నగు భవ్య

బృందము ఆమెకై కాశ్వతముగ నొక మఠమును దాగ్
 బజారులో నిర్మించిరి. దానికి 'ఉద్బోధన్' అని నాపకర
 ణముజేసి శ్రీ శారదాదేవి ఎల్లప్పుడట నుండ నేర్పాటు
 జేసిరి. అప్పటికే శ్రీ శారదాదేవి బలరామబోసు, వీలాబుర
 ముఖర్జీ మొదలగువారి గృహముల గొంతకాల ముండి,
 తీవ్రతపము గావించి, తన కార కేతెంచు భక్తులకు
 వీయాషకుల్యములగు మృదు మదురవాక్కులచే, నాధ్యాత్మిక
 విషయముల బోధించుచు, దరచు సమాధి తుల నమభివీ
 చుచు, నొక సమయమున నిర్వికల్పమును గూడ అమభ
 వించియు ముండుటచే నామె కీర్తి జగద్విఖ్యాతమై వెలు
 గొందెను. దాననామె దర్శనాపేక్షతో ఆమె యప్పుక
 వాక్కుల నాలకించుటకై, వేలకొలది భక్తు లరుదెంప
 సాగిరి. సుగంధసంయుక్తమగు కుసుమము వికసించుట
 తోడనే యందలి మరకందమును గ్రోల బిలువకియే మరు
 పము లరుదెంచుచందము. ఆధ్యాత్మికానుభవానందామృత
 సాపేతమగు శ్రీ శారదా పద్మము వికసించినతోడ, నాయా
 ధ్యాత్మిక మకరంద పరిమళము పిల్ల వాయువులచే సర్వత
 ప్రసరించి, యా పారమార్థిక సుధాస్వాదనమునకై యనేక
 భక్తి గణములు ఆమె నాశ్రయింప నారంభించిరి. పు - ము

తన సువాసనను. కొందరినే యాఘ్రాణింపు మనుటయు గొందరిని వరిదనుటయు నెట్లుండదో యట్లే మన శారదాదేవి వన్నిధానము జాతి వర్ణ మత లింగ భేదములేక సర్వసమ క్షమును వికటించుచుండెను.

ఇట్లు పారమార్థిక వియద్విహారమున నానందదోలికల మాగుచున్నను, బూర్వోక్తముగ సర్వసమత్వమును తన శిష్యకోటియగు ఆధ్యాత్మిక బిందువులందును, శారీరక సంబంధులగు బిందుకోటియందును మన శారదామాయి జాపుచునుండెను. బిందువర్గమామె నాశ్రయించియున్నను వారి మధ్యనే తన జీవితమును గడపుచున్నను, ఎట్టి యహంకార మమకారపాశముల దగుల్కొనక 'పద్మపత్ర మివాంభసా' అనురీతి నశినీదళ జలకణమువోలె స్వచ్ఛమై యామె ఎన్నిధమున బ్రవర్తించెనో గ్రహించెదము గాకః సంసారమున బిందుమిత్రులతో నివసించుచు భగవత్సేవ మును పొంద సాధ్యమా యని ప్రతి వ్యక్తికి కలుగు శంకయే యిది. గృహమున నివసించియు, నీషణమూల భాద్రలోచి నిర్మలహృదయులై, తుష్మర పురుష మట్టిలో మున్నను ఎట్లు దానికి సుంతయైన నడుసుయంటదో, యట్లే సంసారముననున్నచో ముక్తి కరతలామలక మగును. 'అయం నిజః పరోషేతి గణనా లఘు చేతసాం' ఇతడు స్వ, ఇతడు పర అను భేదము సంకుచిత మనస్కులకు గలుగును.

హ్వయపరులకు సంకుచితాది యవలక్షణములుగావి విశ్వా
హృదయుఁ హృదయమున విశ్వప్రేమయే సర్వము
పరుఁడు. జగన్మాతయగు భవతరణివి బూజించి, వివిక్త
విశ్వవ్యాపకమగు ప్రేమజలధిలో మున శ్రీ ధామక్య
దేవునికి సర్వార్పణము గావించి. ఆ పవిత్రప్రేమ వీచిక
తన్మయత్వము నొందిన సహజ ప్రేమరూపిణియగు మన
శారదయందు విశ్వమాన ప్రేమగాక సంకుచితత్వము
వెలయునా? ఆ ప్రేమయేగదా మూర్ధులకు సహితము
పరివృత్తము కలిగించుది. అట్టి ప్రేమయేగదా భగవత్ప్ర
సిద్ధ్యము కలుగునది. ఆ ప్రమచేతనే గదా శిష్య
సమాహుతలెంచుట; ఆ ప్రమచేతనే గదా సంఘము
రచింపుట; చెందుట; అమె బాంధ సమాజమున మెరిసి,
గృహస్థుల కెట్లు ఆధర్మప్రాయయైనచో గ్రహించెదముగాక.

శారదాదేవి కలకత్తాలో నుండుచున్నను, అప్పు
తప్పుడు కముదువలి తల్లియగు శ్యామసుందరివి, దవ
దమ్ములగు ప్రసన్నకుమార, వరదాప్రసాద, కాళీకుమార,
అభయచరణులను జూచుటకును, పొదరులు పసివారలగుట
వారిచో యుటకును జయతా, బేయందు గొన్నిమాసము
లుండ్రిది. అప్పుడు మన శారదామాయియే ధావ్యము
దంపును, వంతు పేయుచు, సర్వవ్యవహారముల జక్క
బెట్టుచుండెడిది. ఆం యగాక ఆన జ్యేష్ఠ పొదరుని కలి

యిరువురు బాలికలను గూడ నామెయే తల్లివలె రక్షించెడిది. మరియు తన నల్లవ పోవడగు అభయచరణుడు అమెకు ఎక్కువ ప్రేమ పాతుడు. చాలడు విషాచివ్యాధి కాహు తియై 1899 వ సంవత్సరమున మరణశయ్యనుండి, సోదరి యగు శ్రీ శారదను వీక్షించి తన భార్యయగు సురబాలను, అమెకు గలుగబోవు శిశువును అమెకు ఒప్పగించుచు 'నీ పే వారికి సర్వమును' అని శరీరమును బాసెను. అప్పటికి దుర్బలయగు సురబాకు నీ కష్టముతో మనోచాంచల్యము గలిగెను. అట్టి యుష్మాదిస్థితిలో నామె యొక యాడశిశువును గనుటచే, నా యిరువురి పోషణభారము ఘన శారదమీద విడెను. శిశువగు రాధారాణీయు, శారదామాయియే తన విషయముల నెక్కుమగ విచారించుటచే, నామెనే తల్లి గ భవించి, కాలక్రమమున 'నమ్మా' యని పిల్చుచు, నామెను విడనాడకుండెడిది. కొంతకాలము ఆ గ్రామమున శారదా దేవి యుండి కలకత్తకు నేతెంప నా బిడ్డయు నామె యెడ బాటుగు సహజముం టు చేతను, ఆ బిడ్డకు తగు సదుపాయముల పిచ్చితల్లి సేయజాలకుండుట చేతను, వారిరువురి బాధ్యత శ్రీ శారదపై నుండుట చేతను వారిని గూడ మన శారదామాయి కలకత్తకు రప్పించి వారికి వసతుల గూడ జొచ్చెను. కాలక మమున తల్లి పిచ్చి బిడ్డయగు రాధారాణీకి గూడ వట్టువడుటచే వీరిరువురి మూలమున నామె యనేక